iyikitap

ÇOCUK VE GENÇLİK KİTAPLARI DERGİSİ

TUDEMYAYINGRUBU

Ejderha çıksa yeridir!

Bir aslan miyav dedi...

Ödeve Hayır!

Beyaz sayfa sendromu

Ve perde!

Şubat 2019 • SAYI 111
ÜCRETSİZDİR
www.iyikitap.net
ISSN 1308-8866
9 771308 886009 11

iyikitap

ÇOCUK VE GENÇLİK KİTAPLARI DERGİSİ

MERHABA,

"Kitaplarımın birçoğu, yara almış çocukluğu konu eder. Bazı durumlar var ki çocuklar kendi kendine değiştiremez. Çocukların, suçlunun kendileri değil, koşullar olduğunu anlamalarını önemsiyorum. (...) Suçlu olmadıklarını anladıklarında, durum hakkında konuşmaya başlayabilirler belki de..."

Tanınmış Alman yazar ve çevirmen Mirjam Pressler, Die Welt gazetesine verdiği bir röportajda böyle açıklıyordu kitaplarındaki temel izleklerden birini. Gerek yazdığı gerek çevirdiği kitaplarıyla, başta Alman Gençlik Edebiyatı Özel Ödülü olmak üzere pek çok ödüle değer görülen ve ülkemizde *Acı Çikolata, Mucize Torbaları, Kırmızı Bisiklet* ve *Haydi, Konuş Artık!* kitapları ile tanınan Pressler'i 16 Ocak'ta yitirdik. Eserleri, daha nice çocuğun "konuşmaya başlayabilmesine" yardımcı olmaya devam edecek...

* * *

Yarıyıl tatilinin devam ettiği günlerde hazırladığımız Şubat sayımızda, Gianni Rodari'den Sevim Ak'a pek çok değerli kalemin eserlerine farklı açılardan yaklaşan değerlendirmelere yer verdik. Bu kez kapağımızı Kıymet Ergöçen resimledi. Önceki beş sayımızın illüstrasyonları ise teşekkürlerimizi sunduğumuz Zülal Öztürk'e ait.

Keyifli okumalar!

Safter Korkmaz

iyikitap Aylık Yaygın Süreli Yayın / 15.000 adet basılmıştır. Ücretsizdir. ISSN: 1308 - 8866
İmtiyaz Sahibi: Tudem Eğitim Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına İsa Aykanat
Yayın Yönetmeni: İlke Aykanat Çam • **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Safter Korkmaz
Yazı İşleri: Suzan Geridönmez • **Grafik Tasarım:** Burak Tuna, Nayime Serbest
Kapak İllüstrasyonu: Kıymet Ergöçen • **Baskı ve Cilt:** Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti. Eskişehir Yolu 40. km. Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy / Ankara 0 (312) 284 18 14
İrtibat Adresi: 1476/1 Sk. No: 10/51 35220 Alsancak - Konak / İzmir
Tel: 0(232) 463 46 38 • **e-posta:** iyikitap@tudem.com
www.iyikitap.net iyikitapdergisi iyi_kitap

35. YIL TUDEM YAYIN GRUBU

Dilbaz Kuşun Lingua Franca[1] ile İmtihanı

Anlamak için dili kullanırız, anlaşmak için dili kullanırız; yeri gelir anlaşılmamak, farklı anlaşılmak için de dili kullanırız...

Yazan: **Adnan Saracoğlu**

"Bir aslan miyav dedi, minik fare kükredi," diye başlayan çocukluğumuzun en sahih şarkılarından biri, yıllar sonra uzak komşularımızdan birinde de anlaşılmış ve kitaba dönüştürülmüş adeta.

Anlamak için dili kullanırız, anlaşmak için dili kullanırız; yeri gelir anlaşılmamak, farklı anlaşılmak için de dili kullanırız. İnsanın muammasına yaraşır garipliktedir dil olgusu. Saussure'den bahsetmeyeceğim ya da Chomsky'den... Martin Baltscheit'ın *Cik!* adlı cinliğine davet edeceğim sizi.

Resimlerin de yazara ait olduğu kitapta, önceleri "cik"leyen kuşumuz, kurbağalarla vıraklamaya, kedi karşısında can havliyle havlamaya başlar. Hazır alışmışken dilbazlığa, horozdan "üüüüüüürüüü"yü, eşekten "aaaa-iiiii"yi kapar. Zamanla çok dilli, çok yönlü, çok bilgili bir kuş oluverir. Kuş vıraklamayı öğrenirken kurbağalar da ciklemeyi öğrenip canlarını kurtarır leylekten. Dil varlığı dönüştürür; vıraklayan kuş, köpeğin gözünde kuşbağa olur. Biyolojiyi de etkiler dil; kedi karşısında havlayan kuşun dişleri, çenesi epeyce benzer kendi küçük sesi büyük kanişlere. Sessiz salyangozun içine sinen dilin kadim ilkeleri, yankılanır kuşumuzun zihninde "yaşa ve yaşat".

Cik!
Martin Baltscheit
Türkçeleştiren: Aslı Tohumcu
Tekir Kitap, 40 sayfa

Artık eski kuş olmadığından kâh vıraklayıp kâh miyavlayıp dolaşırken ötelerden duyduğu cik sesine kulak kesilir. Kaç dil konuşursa konuşsun anadili varlığının dışa doğru ilk taşması, yoğunluğu ve anlamı açısından eşsizdir. Annesine bir gönül dolusu ciklerken, süsleme niyetine vıraklarla, miyavlarla devam eder.

Ünlemlerin, ses ve sözcük esprilerinin yoğun olduğu kitabın çevirisini yapmak çetin iştir. Çevirinin çoğu yerinde sesin gürül gürül aktığına, bazı yerlerinde ise kesintiye uğrayıp ince yeri kalınlaştırdığına rastlıyoruz. Yansıma sözcükleri seçerken de kolayca kabul edemeyeceğimiz "sınıf-sınıf" gibi tercihler çevirinin küçük kusurlarına katılıyor.

Resimlemede ise hayvan figürleri başarıyla abartılmışken, arka plandaki doğa yalnızca tekniğin sergilendiği bir alan olarak kalmış ve biz okurlara, dağı, bayırı, gölü taşımayı başka bir "cik"e ertelemiş.■

1 Ortak bir dili paylaşmayan insanların, birbiriyle anlaşmak için kullandığı ortak iletişim dili.

Dilin akıcılığı	★★★★☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆
Öykünün özgünlüğü	★★★★★
Redaksiyonun titizliği	★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★

Kusurlarla öğrenilen sevgi

Kısa, çarpıcı diyaloglar ve hakkı verilmiş bilinç akışı tekniğiyle ilerleyen öyküler, ilk okunduğunda dağınık izlenimi verse de aslında kahramanların kafa karışıklığını, hayatın tahmin edilemez doğasını yansıtmak için özel olarak tercih edilmiş bir tarzla kaleme alınmış.

Yazan: **Karin Karakaşlı**

Güzel Bir Gün ve Diğer Öyküler
Laurel Croza
Türkçeleştiren: Zeynep Nuoğlu
Büyülü Fener Yayınları, 72 sayfa

Bir ömürden geriye kalan hep o anlar; bazen bir şey yapmaya, bazen yaptığımıza nokta koymaya karar verdiğimiz o büyülü zamanlar... Hayatın o en belirleyici, sıradan bir günün içindeki olağanüstü anlarının fotoğrafını çektiği için, edebiyat türleri içinde kendime en yakın bulduğum hep öyküler oldu. Sağlam ve sürükleyici bir akış oluşturarak genç okurları çekici bir maceraya davet edebildiği için romanlar çocuk ve gençlik edebiyatının ilk tercihi olsa da edebiyatın ve dolayısıyla hayatın tadına varmak için onları öyküyle tanıştırmanın önemine inandım. Ve işte şimdi elimde o kitabı tutuyorum. Laurel Croza'nın *Güzel Bir Gün ve Diğer Öyküler* kitabını...

GÖZÜNÜ KAÇIRMADIĞIN AN

Özgün adı *The Whirlpool* (Girdap) olan kitap, ismini içindeki bir öyküden alıyor. Açıkçası yazarın bu tercihine Türkçe baskıda da sadık kalınmasını isterdim çünkü "Girdap", hepi topu 72 sayfalık bu incecik kitabın en sağlam ve zorlu öykülerinden biri. Yazar, kitabına bu ismi vermeyi tercih ettiğine göre besbelli kitabın ruhunu en iyi yansıtan ve ortak payda oluşturan kısmı. Ergen zulmünü, cehenneme dönüşebilecek okul kantinlerini gösteren "Girdap"ta, tıpkı kendisini de terk ettiği gibi küçük kardeşini doğurup sırra kadem basan annesinin yükünü sırtlayan ve dedesiyle birlikte bu bebeği büyütmeye çalışırken, okul arkadaşlarının gayrımeşru çocuk doğurduğu şeklindeki dedikodularına maruz kalan Jasmine'in gerçeklerden kaçmak yerine, hayatı her şeyiyle kucaklamak yönünde karar verdiği, o küçücük ama unutulmaz âna tanıklık ediyoruz. İlham kaynağı ise kendisi gibi dışlanmış ama alaylara yanıt vermeyi tercih ederek varlığını hiç ezdirmemiş arkadaşı Julia oluyor. O an minik kız kardeşi Bella, kendisine hep dayanak olmuş olan dedesi Poppa için veriyor kararını Jasmine: *"Geri dönmeyeceğim, gözümü kırpmayacağım. Bunu Bella için yapacağım, o da bir gün beni, benim Poppa ve Julia'yı düşündüğüm gibi hatırlayacak. Bunu kendim için yapacağım. Girdabın gözünün içine bakacağım."* Annesini, kendisini ve hayatın bütün imkânlarını baskıcı karakteriyle ezip geçen babasının denetiminden ve o gizil zulmünden kurtarmak için evin dışına, dayatılmış olan hayatın ötesinde, insanın kendi kararı ve emeğiyle kurabileceği yeni bir ihtimale atılabileceğini gösteren Charity bir diğer etkileyici karakter.

Yeni başladığı okulda kurt sürüsünü andıran akranlarının arasında kendi iç sesini, aslında kim olduğunu anımsamaya çalışan Nicola da Jasmine gibi korkup

kaçmakla yüzleşmek arasındaki o ince çizgiden geçecek ve özüne ihanet etmemeyi öğreniyor. Keza kızlar için uygun olmadığı iddia edilse de hokeye âşık olan Dani, kendi hayali kadar, ısrarla hokeye teşvik edilen ağabeyi Johhny'nin de kalbinden asıl geçeni bulması için çabalıyor. Sık sık sevgili değiştiren annesi ve onun erkek arkadaşı yerine, çalıştığı lokantada emeğiyle kendi seçtiği ailesini bulan Dani için sanat okuluna gitme hayali de artık o kadar uzak görünmüyor.

ÖDEŞMELERDEN KAÇILMAZ

Kısa, çarpıcı diyaloglar ve hakkı verilmiş bilinç akışı tekniğiyle ilerleyen öyküler, ilk okunduğunda dağınık izlenimi verse de aslında kahramanların kafa karışıklığını, hayatın tahmin edilemez doğasını yansıtmak için özel olarak tercih edilmiş bir tarzla kaleme alınmış. Üstelik kahramanlarımız sadece hayatın tornasından geçmeye hazırlanan gençler de değil. Bu öykülerde mezarlıktaki bir ağaca yerleşip günlük yiyeceğinin peşine düşmüşken, bir mezarlık ziyaretçisi eşliğinde ölüm ve hayata dair düşüncelere dalan bir sincapla, yarıyıl tatiline giren bir çocuğun kendisini satın alıp isim vermesi için çırpınan bir oyuncak bebek de var. Oyuncak bebeklerin yapımından dükkânlarda yerlerini almalarına, yeni modeller çıkıp gözden düşünce depolarda çürüyüşlerine kadar her bir aşamayı aktaran yazar, biz yetişkinler için de tüketim merkezli neo-liberalizmin eşsiz bir tablosunu sunmuş.

Zeynep Nuhoğlu'nun Türkçeye çevirdiği, Yavuz Karakaş'ın kapak tasarımını yaptığı Büyülü Fener Yayınlarından çıkan kitaba dair tek eleştirim, bu özgünlükte bir kitabın çok daha özenli bir baskı hak ettiği şeklinde olacak.

Yazmaya hayli geç başlayan ve alanında pek çok ödüle layık görülen Laurel Croza'nın Kanada'nın kırsalından Toronto'ya uzanan kendi çocukluk hikâyesinden izler taşıyan ve birbirinin devamı olarak kurgulanan *I Know Here* (Burayı Biliyorum) ve *From There to Here* (Oradan Buraya) başlıklı iki çocuk kitabı daha bulunuyor.

Bizimle hakikati arama mücadelelerini paylaşan bütün bu karakterler kendimizle yüzleşme sorumluluğu da yüklüyor kalbimize. Bu en güzel yükten hiçbirimizin kaçınmaması dileğiyle...■

Çevirinin açıklığı ve akıcılığı	★★★★☆
Kahramanların işlenişi	★★★★★
Redaksiyonun titizliği	★★★☆☆
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★☆☆

YAĞMUR ADAM VE EN GÜZEL DANS

Güneşin gökte pırıl pırıl parladığı bir gün yemyeşil kırlar neşeli insanlarla dolmuştur. Ama aniden kapkara bulutlar gökyüzünü kaplar ve göz gözü görmeyecek bir sağanak başlar. Herkes mutsuzdur, bu yağmur da nereden çıkmıştır? Yağmur Adam bu duruma içerlemiştir, bir daha dönmemek üzere ortadan kaybolur.

Yağmur kimileri için güneşli bir günü mahveden bir şeyken, kimileri için büyülü bir müzik olabilir mi?

REDHOUSE
REDHOUSE kidz

www.redhouse.com.tr /RedhouseYayinlari /RedhouseKidz /RedhouseKidz

Balinaya dair her şey!

Yazan: Itır Yıldız

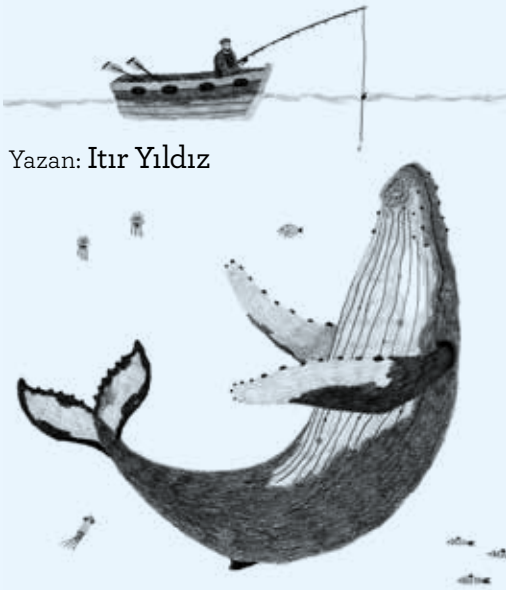

Kurmaca dışı metni rahat okunur ve merak edilir kılmak üzere hem üslubunda hem çizimlerinde basit ama etkili yöntemlere başvuran genç bir yazarla karşıyayız. *Bir Balina Kitabı*, insana "keşke bu bir seri olsa," dedirtiyor.

İşte balinalarla ilgili ilk soru: Eğer balina balık değil de tıpkı biz insanlar gibi bir memeli türüyse, nasıl tüm yaşamını denizde geçirebiliyor? Suyun içinde nasıl nefes alıyor, yavrusunu nasıl emziriyor ve nasıl uyuyor? Genç yazar ve çizer Andrea Antinori'nin Öykü Yağcı çevirisiyle Meav Yayıncılıktan çıkan kitabı; türleri, fiziksel özellikleri, alışkanlıkları, sosyal yapıları ve avlanmalarıyla, balinalar hakkında bir başvuru kaynağı. Balinanın nefes almak için sudan çıkıp hava deliğinden yaptığı püskürtmenin, farklı türlerde, farklı yükseklik ve şekillerde gerçekleştiği bilgisinden tutun; sıçrama, kuyruk vurma, casus duruşu ve kütük yatışı gibi kimi davranışlarının anlamına kadar bugüne dek belki üzerinde pek düşünmediğimiz eğlenceli detaylar, minik okurları da yetişkinleri de hemen yakalayacak üslupta anlatılmış. Sayfaları karıştırdıkça, kendilerine adanmış bir kitabı çoktan hak eden bu dev deniz canlılarına ait dünyaya merakınız artıyor: Doğru balina, Grönland balinası, kambur balina, mavi balina, kaşalot, katil balina...

Bir Balina Kitabı
Andrea Antinori
Türkçeleştiren: Öykü Yağcı
Meav Yayıncılık, 64 sayfa

Balinanın farklı türlerine ilişkin ansiklopedik bilgilerin, yaratıcı anlatım ve çizimlerle harmanlandığı; her yaştan okurun, aklında birtakım mukayeseleri rahatlıkla somutlaştırabildiği bir kitap elinizdeki.

TARAK, SÜZGEÇ, İNEK, AKORDEON... TÜM BUNLARIN BALİNALARLA NE İLGİSİ OLABİLİR?

Sadece kendisinden bahsedilecek bir kitap için yeterince malzeme sunan bir hayvan balina. Hâl böyle olunca, Antinori de hem çizimlerinde hem anlatımında hayalgücüne sıklıkla başvurmuş. Örneğin, dişsiz balina türlerinin balen plakalarını okurun aklında daha somut kılmak adına tarak görselinden faydalanıyor. Dişli balinalar grubuna giren, meşhur edebi karakter Moby Dick'ten de tanıdığımız kaşalotların zıpkınvari dişleri için testere, balen plakalarının işlevinden söz ederken süzgeç, mavi balinalar dahil bazı balina türlerinin dev lokmalar yutmasını kolaylaştıracak pilili (oluklu) deri yapısını anlatmak için akordeon çizimlerini kullanıyor. Bazen de bir organın işleyişini (mesela mide) anlatırken, başka bir memeli türüne atıfta bulunuyor (mesela ineklere). Antinori, dildeki sade, basit ve eğlenceli yaklaşımını karakalem çizimlerine de yansıtarak, merakı daim kılmanın yanında bir zorluğun daha üstesinden gelmiş: bilginin akılda kalmasını sağlamak.■

Dilin akıcılığı ve açıklığı	★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Bilgilerin çağdaşlığı ve bilimselliği	★★★★★
Konunun işlenişi / özgünlük	★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★☆

ŞEHRİN ORTASINDA BİR ASLAN VAR

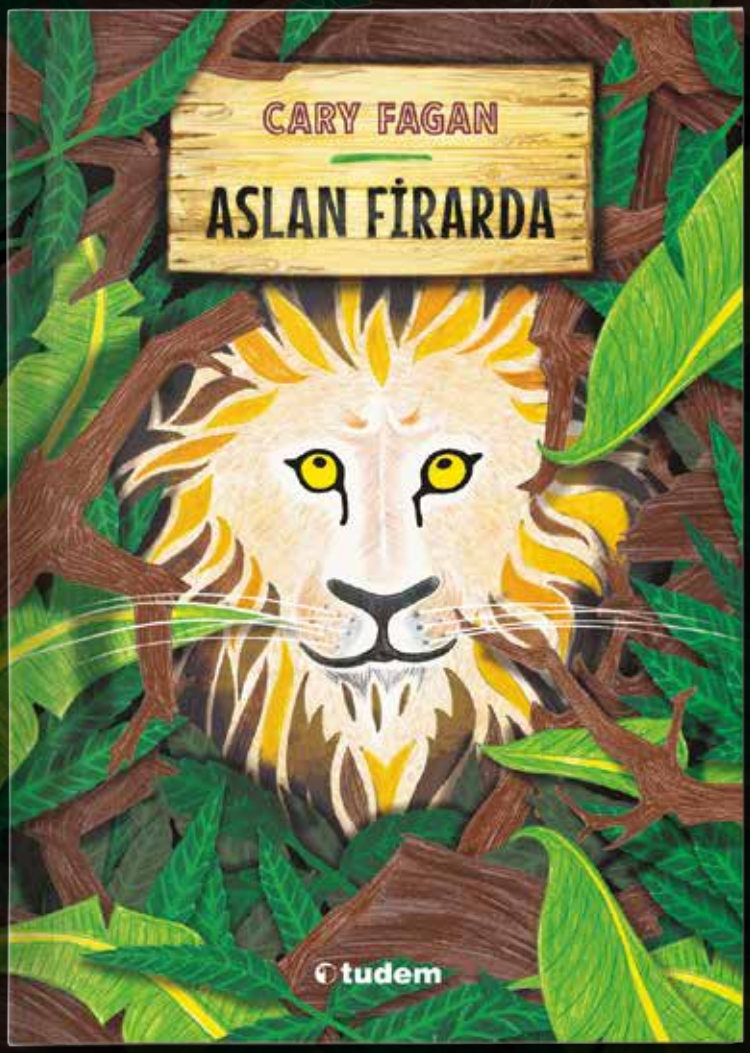

Yazarın diğer kitapları:

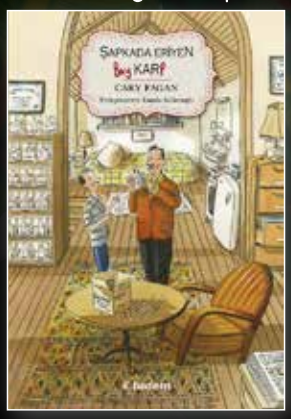

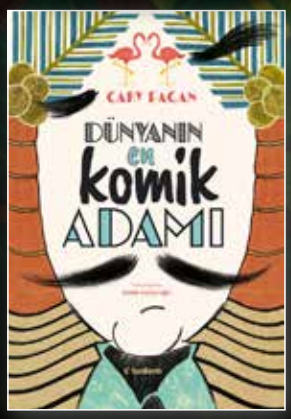

Cary Fagan'dan, yüz elli kiloluk bir aslan ile ufak bir kız çocuğunun kalpleri yumuşatan arkadaşlık öyküsü.

tudem.com
tudemyayingrubu

35. YIL
TUDEMYAYINGRUBU

Halay çeken karıncaların düşmesini nasıl engelleriz?

Karamel Kokulu Öykü Okulu, severek okuduğumuz edebiyat eserlerinin nasıl yaratıldığını, yani işin teknik yanını gösteren bir rehber kitap.

Yazan: **Sanem Erdem**

Karamel Kokulu Öykü Okulu
Hanzade Servi
Resimleyen: Mert Tugen
Tudem Yayınları, 208 sayfa

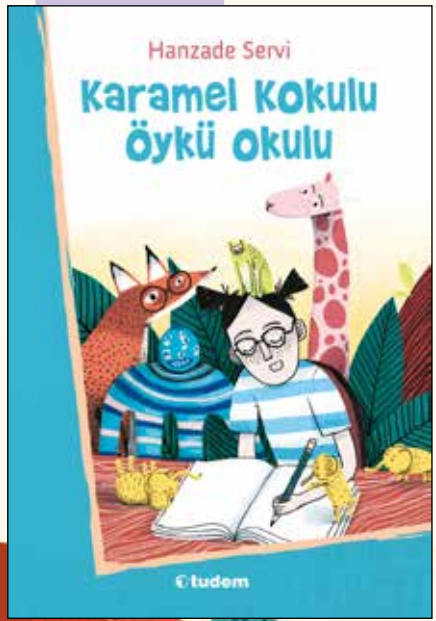

İlkokul sıraları... 4. ya da 5. sınıfta olmalıyım. Bizim okulda şiir ve öykü yarışması düzenleniyor. O dönemler okuduğum Kemalettin Tuğcu romanlarından etkilenerek bir öykü yazıp verdiğimi hatırlıyorum. Aradan kısa bir süre geçiyor ve sonuçlar açıklanıyor. Benden başka herkes şiir yazmış, yanılmıyorsam bir tek ben öykü yazdığım için o kategorideki ödülü bana veriyorlar: *Ezop Masalları*. Yaşıma uygun kitaplar okumamı isteyen bir öğretmenin seçimi olmalı.

Şimdi seçenek çok. Hatta çocuklara yönelik kurmaca kitapların yanında, dilimize yaratıcı yazarlık olarak yerleşen kurmaca yazımı ile ilgili kitaplar da var artık. Çeviri eserlerden sonra yerli yazarlarımız da bilgi ve deneyimlerini hevesli okurlarıyla paylaşıyor, onlara yol gösteriyor.

Hanzade Servi'nin *Karamel Kokulu Öykü Okulu* isimli kitabı, bu amaçla hazırlanmış güzel bir rehber. Eğlenceli ve komik üslubuyla kıkır kıkır güldürürken öykü yazmaya dair teknik bilgileri çaktırmadan öğretiyor. Mesela Çehov'un tüfek örneğiyle açıkladığı

o ünlü kuralına, silah falan patlatmaksızın salıncak benzetmesi kullanarak ele alıyor: İlk sayfalarda verilen bir ayrıntı, sallanmaya başlayan bir salıncak gibi sonraki sayfalarda tekrar ortaya çıkıp olay örgüsüne katkıda bulunmalıdır.

Önce ilham denen kaprisli perinin nasıl bulunacağını öğreniyoruz. Bazen kendi geliyor bazen çağırmak gerekiyor. Ama önemli olan her zaman hazırlıklı olmak ve ilham gelmesi için uygun koşulları sağlamak. Daha sonra karakterler, başlık, öykünün türü, yer, zaman ve konu gibi temel unsurlar, örnekler ve alıştırmalarla ele alınıyor.

Öykünün akılda kalması için, okurun ilgisini çekip onu yakalayacak bir giriş ve etkileyici bir bitiş yazmaya çalıştığımız üçüncü bölümden sonra karşımıza çıkabilecek engelleri görüyoruz. Yazarımızın "Beyaz Sayfa Sendromu" adını verdiği tıkanma süreci, dikkat dağılması ve olumsuz yorumlar ile mücadele yöntemlerini öğrenip yola devam ediyoruz. Zaman tutarsızlıkları, gereksiz tekrarlar, uzun diyaloglar, boğucu ayrıntılar ve devamlılık hatalarından uzak durmamız, müstakbel okurlarımızın kaçmaması için önemli. Ne yazarsak yazalım, önemli olan her şeyin kendi içinde bir mantığı olması, okuru inandırması gerek.

Tek başına yapılan bölüm sonu alıştırmalarından sonra kitabın sonlarında yer alan yazarlık oyunları, edinilen bilgileri yazmaya meraklı arkadaşlarla pekiştirmek için birebir. Yazar olmak ve kitap yayımlamak ile ilgili sık sorulan sorular yanıtlandıktan sonra, "Karamel Kokulu Öykü Okulu" diploma töreniyle sona eriyor.

Yazmanın ön şartı okumaktır tabii. Gördüklerimizden, duyduklarımızdan ya da yaşadıklarımızdan yola çıkarak hikâyeler uydurabiliriz; ama bu işin yaratıcılık kısmı sadece. Yarattığımız hikâyeleri yazıya dökmek ise teknikle ilgili bir mesele. Teknik ise okuyarak, çok okuyarak, okuduklarımıza çeşitlilik kazandırarak edinilen bir bilgi. Hatta yazmaya niyetimiz olmasa bile okuduklarımızdan edindiğimiz teknik bilgiler, bizim daha iyi okurlar olmamıza yarıyor.

Karamel Kokulu Öykü Okulu, severek okuduğumuz edebiyat eserlerinin nasıl yaratıldığını, yani işin teknik yanını gösteren bir rehber kitap. Hanzade Servi komik benzetmeler, yaratıcılığı doludizgin ateşleyen örnekler ve alıştırmalarla sadece genç okurların değil, yazmaya hevesi olan herkesin yola koyulmadan önce faydalanabileceği ipuçlarını derli toplu bir şekilde vermeyi başarmış, ancak kurgu konusuna daha fazla yer verebilirdi diye düşünüyorum. Kurgunun nasıl oluşturulacağına dair ipuçlarına kitabın başlarında yer verilmiş ve son bölümlerde okurun seveceği kurgulardan bahsedilmiş ama kitabın tamamına yayılan mizah dozu yüksek açıklamalar ya da benzetmelerle kurgu denen şeyin ne olduğuna biraz daha değinilseydi daha güzel olurdu.

"Kitaplarını yediden yüz yetmiş yediye, ayrım yapmaksızın her yaştan ruhlar için" yazdığını söyleyen ödüllü yazar Hanzade Servi'nin kurgu dışı bu ilk kitabına Mert Tugen illüstrasyonları ile eşlik ediyor. Yazar ile çizerin uyumlu çalışması sayesinde metin ve görseller birbirini çok iyi tamamlıyor.■

Dilin akıcılığı	★★★★★
Konunun işlenişi	★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Redaksiyonun titizliği	★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★

Vejetaryen bir kurt

Bu kitap çocuklara sebze yemelerini öğütleyen, bu amaçla yazılmış, didaktik bir eser değil.

Yazan: **Esra Karadoğan**

Et yiyebilen bir çocuk değildim, neyse ki sebzeleri keşfetmişim. O zamanlar, büyüdüğümde bir vejetaryen olabileceğimi düşünüyordum. Gerçek bir vejetaryenle karşılaşana kadar bu böyle devam etti. Yine de hayatım boyunca sebze yemeklerinin müptelası oldum. Bugün sizi, sebzelerin lezzetini keşfeden bir kurtla tanıştıracağım. Bu mümkün olabilir mi? Bir kurt, vejetaryen olabilir mi?

Kayıp Köpek Üzüm'ün yazarı Claire Freedman kaleme aldığı, Monika Filipina'nın resimlediği *Bay Kurt Nasıl Vejetaryen Oldu?* oldukça komik bir hikâye. Kitaptaki kurt, bana biraz "Coyote"yi hatırlattı. Hani Road Runner'ın peşine düşen, durmadan onu yakalamak için planlar yapan ama bir türlü başarılı olamayan kurt. Çok benzese de bizim kurt biraz daha profesyonel; o, "Tavşan Yakalama Rehberi"nin yazarı araştırmacı Bay Kurt.

Bay Kurt Nasıl Vejetaryen Oldu?
Claire Freedman
Resimleyen: Monika Filipina
Türkçeleştiren: Melike Hendek
Pearson Yayınları, 35 sayfa

Bay Kurt, hazırladığı bu kitapla, kurtların tavşanları kolayca yakalayabileceğine inanıyor ve kitapta yer alan yöntemlerin geçerliliğini uygulayarak göstermeye çalışıyor. Ama maalesef, çabalarının sonucu hep hüsran! Üstelik karşısına papyonlu hâliyle pek sevimli gözüken bir ayı çıkıyor. Tabii kurdun, ayıya karşı bizimle aynı hisleri beslediği söylenemez; çünkü tavşanın peşine her düştüğünde ayı da onun peşine düşüyor. Her ne kadar kurda üzülsek de yaşadığı talihsizliklere gülmemek elde değil. Aç kalan kurt sonunda pes edip kendine bir sebze çorbası hazırlıyor. Böylece sebze çorbasının lezzetli bir şey olduğunu keşfediyor! Hatta bu çorba ona yeni kitabı için ilham veriyor! Hikâyenin sonunda ayı, kurt ve tavşan bir sofranın etrafında toplanmışlar ve iştah açıcı bir sebze tabağıyla ilgileniyorlar.

Bu kitap, çocuklara sebze yemelerini öğütleyen, bu amaçla yazılmış, didaktik bir eser değil. Yazarın, sadece çocukları güldürmeyi ve onlara hoş bir hikâye okutmayı amaçlamış olduğunu düşünüyorum. Bence bunda başarılı da olmuş. Çizimlerini *Bak Sen Şu Kedilere*'den tanıdığımız Monika Filipina ise bu kitapta, en az yazar kadar önemli bir rol üstlenmiş; hikâyeyi tamamlayan, çocuklara tüm komikliği gösteren çizimlere imza atmış. *Bay Kurt Nasıl Vejetaryen Oldu?* çocukların tekrar tekrar okumamızı isteyecekleri, nitelikli bir ilk okuma kitabı.■

Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Öykünün özgünlüğü	★★★★☆
Grafik tasarım	★★★★★
Baskı kalitesi	★★★★★

Çocukların bayıldığı yazar Peter Brown'dan yepyeni üç kitap!

Kendini diğer köpeklerden biraz "farklı" hisseden Chowder sonunda kafa dengi arkadaşlar buluyor!

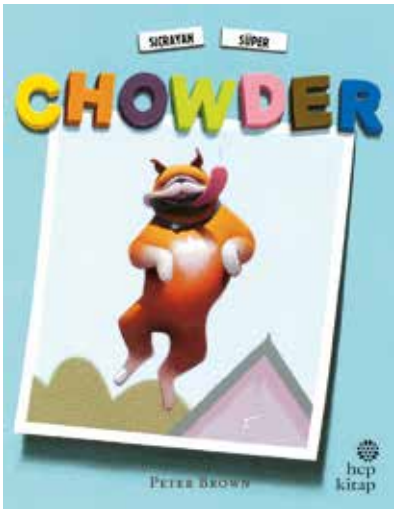

Herkesin yetenekleri bambaşkadır. Chowder, sıçrama yeteneğiyle köpek güzellik yarışmasını şenlendiriyor.

Sevin Okyay çevirisiyle 8 Şubat'ta raflarda!

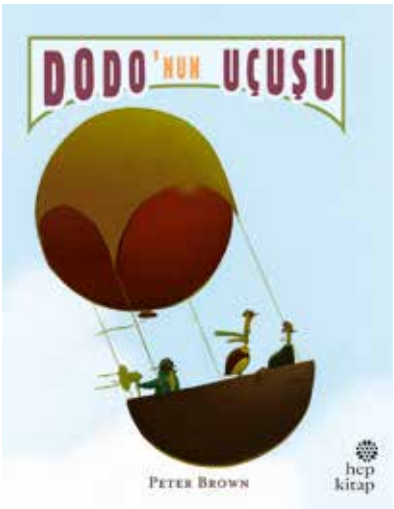

Uçamayan Badiler göklerde süzülmeyi öğrenmeye kararlı. Elbette bu maceraya soyunurken diğer kuşlardan öğrenecekleri çok şey var.

hep_kitap
hepcocukhepkitap
hepkitapp
hepkitap.com.tr

Genel Dağıtım PUNTO

hep kitap

Rodari'de kediler ve insanlar

Yazan: **Mehmet Erkurt**

Kedilerden Hikâyeler
Gianni Rodari
Resimleyen: Elena Temporin
Türkçeleştiren: Melis Köymen
Epsilon Yayınları, 96 sayfa

Rodari için kedilik sadece şimdiki zamana ait, doğuştan tanımlanmış bir var oluş şekli değil. Ona göre, herkes istediğinde cismen kediye dönüşebilir. Bu dönüşümün karşılığı bir öte hayat da olabilir, bir var oluş alternatifi de sonraki hayatın alegorisi de

Sevdiğiniz bir yazarın yarım kalmış bir projesi olduğunu öğrendiğinizde, kuşkusuz karmaşık duygular içerisine girersiniz. Kaçınılmaz burukluğa, bol miktarda merak eşlik eder mesela. Kimisi için bu karışıma baskın gelecek bir diğer duygu, bir şeyi hiçbir zaman bilemeyecek olmanın verdiği hüsrandır. Kimseye yöneltilemeyecek bir miktar kızgınlık da eklenebilir buna. Sonuçta ne yazar suçludur işini yarım bıraktığı için ne de yayıncı onu bu yarım hâliyle yayımladığı için. Yayımlanmamasını tercih edebilir misiniz?

Elbette yarım kalmış eserin bambaşka bir değeri de olur. Sordurduğu sorular onu, diğer eserlerinden farklı bir yere taşır. O olsa sonunu nasıl getirirdi? Cümlelerin son hâli gerçekten bu muydu, yoksa bir okuma daha yapacak mıydı? Farklı öyküler ekleyecek miydi? O da metinleri tıpkı bu şekilde mi sıralardı, yoksa bambaşka bir kurguya mı yönelirdi?

Bugün İtalya'nın en iyi çocuk kitabı yazarlarından biri olarak kabul edilen, çocuklar için yazmaya yirmi yedi yaşında başlayıp 1980'de, altmış yaşında hayata gözlerini yuman Gianni Rodari'nin İtalya'da 2012'de yayımlanıp, dilimize yeni çevrilen kitabı *Kedilerden Hikâyeler* de okura bunları düşündürüyor. Metni okurken, sadece metni değil, onun kitaplaşma sürecini de düşünürken buluyorsunuz kendinizi.

KİTAPLAŞMANIN KURGUSU

Kitabın ilk hikâyesi "Bay Kedi Ticarete Atılıyor"; konserve olmak istemeyen fareyi ticaretten anlamamakla suçlayan Bay Kedi karakteriyle, cehaletinden bihaber insanın şişirilmiş özgüvenini öyküleştirip, okuru hemen Rodari'nin absürt evrenine davet ediyor. Bu hikâyeyi şiirler izliyor. İlk şiir, başlangıçtaki hikâyeyi özetleyerek, bir anlamda türler arası geçişte köprü görevi görüyor. Sonrakiler ise kediler üzerine bağımsız şiirler olarak sıralanıyor.

Son şiir, tıpkı kitabın ilk şiiri gibi, yine iki tür arasında köprü görevi görüyor. "Romalı Kediler" adlı son şiirin takdimiyle, iki yeni hikâyeye geçiyoruz. "Kedi Yıldızı" ile "Kedilerle Gidiyorum", aynı ana olay ekseninde cereyan eden, başka karakterlerin öykülerinin anlatıldığı iki farklı hikâye. Ortak noktayı oluşturan ana olay ise akıldan çıkmayacak nitelikte: Kedilerin Kolezyum'u istilası. Bunu niçin mi yapıyorlar? Bu sürprizi okumaya saklamalı.

ALTERNATİF HAYAT: KEDİLİK MERTEBESİ

Rodari için kedilik sadece şimdiki zamana ait, doğuştan tanımlanmış bir var oluş şekli değil. Ona göre, herkes istediğinde cismen kediye dönüşebilir. Bu dönüşümün karşılığı bir öte hayat da olabilir, bir var oluş alternatifi de sonraki hayatın alegorisi de. Bu tamamen okurun yorumuna kalmış. Hayata kedi olarak devam etmek de bir karar, o hayata uğrayıp sonradan kendi hayatına geri dönmek de. İnsan hâlinle bulamadığın huzuru bulmak da olabilir amaç, insan hayatında seni tatmin etmeyen ilişkilerden sıyrılıp yepyeni arkadaşlıklar kurmak da. Okur olarak bende yankısı kalan güçlü seslerden biri ise şu: Başka bir hayat mümkün, yeter ki sen onu dönüştürecek adımı at.

İkinci Dünya Savaşı sırasında ülkesinde yükselen faşizme karşı mücadele vermiş olan Rodari'nin kedileri, bu kitapta pek çok insanlık durumunu anlatmak için metaforik bir araç olmanın yanında, taleplerini duyurmaya çalışan, yaşam alanları işgal edilmiş ya da gettolara sürülmüş insanları da betimliyor. Rodari bazen bir şehri paylaşmanın, bir arada olmanın ve birbirini duygusal olarak beslemenin öyküsünü anlatıyor. Yer yer de fabl geleneğinden beslenip şiirlerinde kıssadan hisselere başvuruyor ya da insanlığa dair bir eleştiri sunuyor.

RODARİ'NİN SATIRLARINDA, DİZELERİNDE...

Elbette her yaş, Gianni Rodari'nin bu metinlerinden farklı bir şeyler çıkaracaktır kendine. Her ne kadar bu kitaba yazarın ustalığını yansıtan eserlerinden biri demesek de... Misal Kedi Agostino'nun ölümü çok doğrudan, vedadan ibaret gelecek kimi okura. Ya da Arturo'nun tasvirindeki kişileştirme, kediden görece uzak görünecek kimisine. Çocuklar daha çok tasvire, öyküye, yazarın açıkça yaptığı vurgulara kapılırken, İtalya'da tütün satan büfelerde aynı zamanda pul satılması gibi kültürel ayrıntıları bilmemenin yaratacağı boşluklara takılabilecekler belki de. Bir yandan da merak edeceğiz, daha uzun yaşasaydı, Rodari'nin vereceği son hâl yine bu mu olurdu diye. Öyle ya da böyle, çocuklar geleceği düşünür, biz yetişkinler de bugünü ve geçmişi sorgularken, belki de ummadığımız kadar benzeyeceğiz kedilere ve bu bizim ortak noktamız olacak.■

Çevirinin akıcılığı ve açıklığı	★★★★★
Konunun işlenişi	★★★★☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Grafik tasarım ve baskı kalitesi	★★★★☆

Çok satan yaftalar

Yazan: Olcay Mağden Ünal

Ne yazık ki bu kitap, Oscar ödülü kazanma hevesiyle içine her tür hikâyenin yedirilmeye çalışıldığı, ancak sağından solundan tutarsızlık akan bir Hollywood filmini andırıyor...

Bu ülkeye dair sevdiğim ender şeylerden biri, atasözleri. Bazen lafı öyle bir gediğine koyuyorlar ki, kim ne yaşadı da bu kadar bilge bir sözü ağzından dökebildi, diye düşünmeden edemiyorum. "Kaş yaparken göz çıkarmak" da bunlardan biri. Bazen insan çok iyi bir iş yapma, faydalı olma motivasyonuyla doluveriyor, ancak o dürtü kimi zaman aklı öyle bir bulandırıyor ki, ortaya çıkan sonucun eksisi var mı yok mu düşünme fırsatı bile bulunamıyor.

Farklı Olmaya Cesaret Eden O Müthiş Erkek Çocuklarına Gerçek Hikâyeler
Ben Brooks
Resimleyen: Quinton Winter
Türkçeleştiren: Sabire Pınar Acar
Eksik Parça Yayınları, 208 sayfa

İşte, son dönemde ortaya çıkan "şöyle muhteşem kızlar", "dünyayı böyle sarsan kadınlar", "ölmeden önce okusak da çığır açsak dedirten bir milyon kitap" tarzı listelerin tam da bu atasözünün vermek istediği mesaja hizmet ettiklerini düşünüyorum.

Tam da bu sırada karşımıza adıyla sanıyla, kapağıyla, sloganıyla buram buram *Blockbuster*[1] kokan, ancak aksini iddia eden *Farklı Olmaya Cesaret Eden O Müthiş Erkek Çocuklarına Gerçek Hikâyeler* kitabı çıktı. Daha niye bir şeyi başaran insanlardan bahsetmek yerine, prenses olmayan isyancı kadınları alt alta sıralayarak, yepyeni bir "ötekileştirme" çabasına girdiğimizi anlayamamışken şimdi bir de bir şeyleri akıl almaz bir şekilde başaran erkeklerle karşı karşıya kaldım. ***Sanki bir erkeğin yerini başka bir erkeğin doldurmasının önünde bir engel varmış gibi.*** Söylenene göre bunlar farklı olan, güya "ejderhaları öldürmeyen" erkeklerdi. Oysa ben kitapta hikâyesi anlatılan IV. Baldwin'in elinde epey görkemli bir kılıç görüyorum ve metinde de söylendiğine göre: *"Askerleri korkuyordu ve sayıca oldukça azdılar. Ancak askerlerini toplayan Baldwin onları savaşa yönlendirdi. Nasıl olduysa işgal kuvvetlerini tamamen YOK ettiler."* Üstelik bu iki cümleden hemen önce Baldwin'in dua ettiğini görüyoruz. Herkes yaratana sığınıp düşmanı alaşağı eden Kudüs kralının "sıra dışılığını" ve oldukça zarfının yanlış kullanımını sindirebildiyse başka bir örnekle devam ediyorum: Barack Obama. *"Kendinden önceki hiçbir başkana benzemiyordu... ve hatta televizyondaki şov programlarında dans ediyordu."* Peki o dans ederken Amerika sözde ejderhalardan hangilerini öldürüyordu?

"Beyaz atlı prens, ejderha avcısı, haşarı afacan... Bunlar çoğunlukla erkek çocukların evde ve okulda, kitaplarda karşılaştıkları rol modelleridir." Haşarı afacan ne zaman olumsuz bir yafta olup çıktı? Belki birileri gerçekten beyaz atlı prens olmak istiyordur, hatta kimisi de evdeki koltukların üzerinde oradan oraya sıçrayıp ejderhaları avlıyordur. Alıntısını yaptığım arka kapak metninin en sonunda *"Bu kitapta aksiyon kahramanları ve kurtarılacak prensesler yoktur,"* diyor, oysa daha kitabın en başlarında Obama'yı Örümcek Adam çizgi romanları okuyan sıra dışı bir başkan olduğu için ilham kaynağı addetmiştik.

Gelelim başka bir örneğe: Rick Genest. Namıdiğer Zombi Çocuk. Hikâyesine internet üzerinden ulaşmak zaten birkaç saniye alacaktır, o yüzden ben sadece

1 Büyük ticari beklentilerle hazırlanan filmler için kullanılan bir deyim

vücudunun tamamının dövmelerle kaplı olduğunu söyleyip geçiyorum. *"Çocuklar için yapılan bir oyuncak bebeğe Rick'in* yüzü konuldu. O artık bir ucube gibi hissetmiyor." Genest, Montreal polisinden edinilen bilgiye göre, Ağustos 2018'de (yani bu kitabın künyesinde belirtilen basım tarihinden iki ay önce) kendi evinde intihar etti. İlham verici olmaktan çok uzak bir örnek, değil mi? Bas bas bağırılarak, çocuğun (ne yazık ki bu senaryoda erkek çocuğun) okuyup ilham alarak kendisine farklı bir bakış açısı geliştirmesi için yazıldığı söylenen bir kitapta nihayetinde intihar ederek hayatına son vermiş, tüm yaşamı kim bilir ne tür bir kafa karışıklığıyla geçmiş bir örnekten bahsediliyorsa, işte burada korkunç bir hata vardır. Ve üzgünüm ama bu hatayı örtbas edebilecek tek bir bahane bile yoktur. Ayrıca Rick'in kendisini artık bir *ucube* gibi hissetmediğini söylemek yine tam olarak kaş yaparken göz çıkarmaya verilebilecek bir örnek değil de nedir?

Başka bir örnek: Fedakâr Dört Din Adamı. *"Gemi batarken kol kola girip güvertede dua etmeye başladılar. Uzaklaşmakta olan kurtarma botlarındaki insanlar onlara hayranlık ve derin bir minnetle bakıyorlardı."* Farklı dinlere mensup dört adamın ulvi melekelerle(!) kurtardıkları hayatlardan nasıl bir ders çıkarmalıyız? Paha biçilemez(!) *erkek* evlatlarımızı onların ışığıyla mı kutsamalıyız, çözemedim.

Bu örnekleri bir kenara bırakıp kitabı genel olarak incelediğimizdeyse karşımıza benim anlamlandıramadığım bir seçki çıkıyor. Bir tarafta Konfüçyüs, diğer tarafta Messi... Bir yerde Oscar Wilde, bir yerde Jesse Eisenberg... Hawking ölmüş olmasına rağmen hâlâ yaşıyormuşçasına cümleler... Arada bir göze çarpan transseksüel ya da eşcinsel kahramanlar (ki bu örnekler kitabın en olumlu tarafı), bir parça din, az biraz spor... En sonunda kendimi ister istemez "Neden Ronaldo değil de Messi?" derken buldum. Etiket fiyatı 65 TL olan kitaptan çıkarımım bu oldu. Ezcümle, ne yazık ki bu kitap, Oscar ödülü kazanma hevesiyle içine her tür hikâyenin yedirilmeye çalışıldığı, ancak sağından solundan tutarsızlık akan bir Hollywood filmini andırıyor.

Yapılan her liste yeni bir yafta yaratıyor. Dikkatsizce kullanılan her sözcük yepyeni bir kara deliğe sebep oluyor. Farklı kızlar, sıra dışı erkekler: bunlar çok kırılgan zeminler. Cümlelerime sevgili yayıncıların kaş yaparken göz çıkarmamaları dileğiyle son veriyorum.■

Çevirinin akıcılığı ve açıklığı	★★★★☆
Konunun işlenişi ve içerik	★☆☆☆☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★☆☆
Grafik tasarım ve baskı kalitesi	★★★☆☆

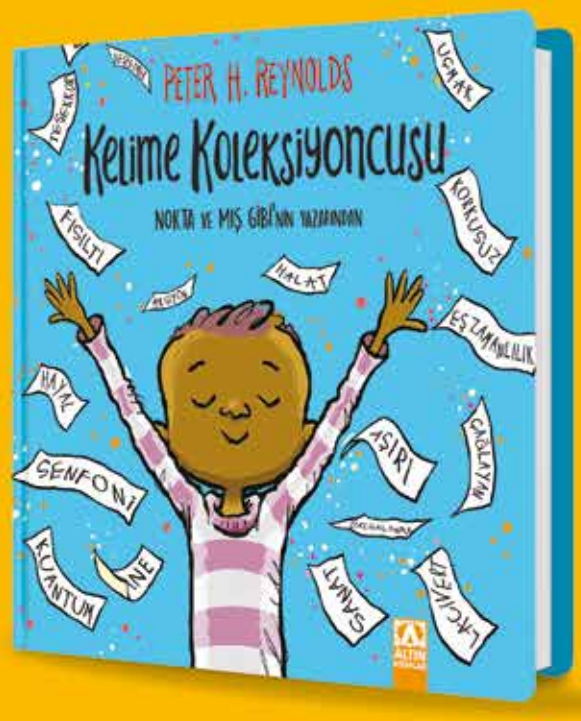

Bazıları pul biriktirir.
Bazıları para biriktirir.
Kimileri de tablo biriktirir.

Peki Can?

Can ise kelime biriktirir...

Peter H. Reynolds hepimizi kelimelerin zengin dünyasında merak dolu bir yolculuğa çıkarıyor.

instagram.com/altinkitaplar
facebook.com/altinkitaplar
twitter.com/altinkitaplar
altinkitaplar.com.tr

ALTIN KİTAPLAR

Heyy, bu kitabın ortasında duvar var!

Jon Agee, tuğla bir duvarı simgesel olayları hızla anlatmak için fiziksel sınır olarak kullanırken, kitabın sonunda bunun aslında zihinsel bir duvar olduğunu da ustaca ortaya koyuyor.

Yazan: **Melek Özlem Sezer**

Kitabı doğrudan bir mekan olarak kurgulayan başarılı eserler arttıkça keyiften, neşeden yerimde duramıyorum. İçim kıpır kıpır oluyor, cubbadanak o kitapların içine atlamak istiyorum: Bizi kitapta süren bir yaşam olduğuna inandıran ve dışardan içeri, içeriden dışarı geçişlerle aksiyon sağlayan Ende'nin *Bitmeyecek Öykü*'süne, Robberecht'in *Kitaptan Düşen Kurt*'una, *sırt çizgisini sınır* kılarak iki taraf arasında heyecan dozu yüksek olaylar kuran Byrne'nin şaheseri *Bu Kitap Benim Köpeğimi Yedi*'ye ve tam da şu anda Agee'nin hediyesi *Bu Kitabın Ortasında Duvar Var*'a!

Bu Kitabın Ortasında Duvar Var
Jon Agee
Türkçeleştiren: Emre Ülgen Dal
Domingo Yayınları, 44 sayfa

Jon Agee, tuğla bir duvarı simgesel olayları hızla anlatmak için fiziksel sınır olarak kullanırken, kitabın sonunda bunun aslında zihinsel bir duvar olduğunu da ustaca ortaya koyuyor. Böylece binlerce yıldır algılarımızı yöneten hurafelere, ötekileştirmeye, basma kalıp yargılara da meydan okuyor. Ve bize o duvara tuğla taşımamamız için akılcı nedenler sunuyor.

Ama şu minicik şövalye tutmuş, yerde duran tuğlayı tepedeki oyuğa yerleştirmek için duvara merdiven dayıyor. O, bu duvarı seviyor; *çünkü duvar onu diğer tarafın tehlikelerinden* koruyup güvende tutuyor. Gergedan, kaplan ve goril bu duvarı aşmaya çalışırken gümbedenek yere düşüyor; sonrasında da kaçıyor. Elinde koca sopası dev, duvara yanaşıyor. *Şövalyeye göre asıl tehlike de bu dev zaten.* Ne de olsa, dev dediğin kesin kötüdür ve onu yemeye niyetlidir. *Şövalyecik öte tarafa takılmışken, n*e arkasına yanaşan ürkek ördeği ne onun peşinden gelen suları ne de ağzını açmış koca timsahı fark etmiyor. Dahası yükselen sulara düşüveriyor. Neyse ki sopasının üstüne basıp duvardan kolunu aşıran dev, onu tutup kendi tarafına alıyor. Önyargıları yıkılan şövalye, -devin aslında muhteşem dediği- kitabın diğer tarafında neşeli dostluklara kavuşuyor. Agee, yalnızca önyargının saçmalığını değil, algı tutulmalarının, insanı en güvenli sandığı tarafta bile ne amansız tehlikelerle baş başa bıraktığını da göstererek duvardan epeyce tuğla koparıyor.■

Öykünün özgünlüğü	★★★★★
İletisinin değeri	★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★½
Grafik tasarım	★★★★★

İNCİ ARAL'IN İLK ÇOCUK ROMANI

İnci Aral Küçükken Ne Olmak İstiyordu?

Birçok kitap yazmış, ödüller kazanmış ünlü yazar İnci Aral da sizler gibi bir çocuktu. Ve küçükken ne olmak istiyordu, biliyor musunuz?

Resimleyen: **Elif Balta Parks**

Beş yaşından itibaren çocukluğunu, ailesini, yaşadığı yerleri anlattığı bu kitabında, İnci Aral'ın hayallerini de bulacaksınız. Babası gibi bir orman mühendisi mi olmak istiyordu acaba? Yoksa dayısı gibi hem kaptan, hem ressam mı? Annesi öğretmen olmasını arzu ediyordu ama o, hayvanları çok sevdiği için veteriner mi olmalıydı?

Kırmızı Kedi - ÇOCUK
krmzkedikitap
kirmizikedicocuk
kirmizikedi.com
KIRMIZIKEDİ ÇOCUK

BAŞVURU KİTAPLIĞI

Dikkat ejderha çıkabilir!

Yazan: **Safter Korkmaz**

Felaketsavar Bilim Tutkunları
Sean Connolly
Resimleyen: Robert James
Türkçeleştiren: İpek Güneş Çıgay
Tudem Yayınları, 320 sayfa

Neyse ki ateş püsküren ejderhalara karşı bilim hep bizim yanımızda. Biliminsanlarının gözlem, deney, akıl yürütme ve elbette ki çok çalışmaya dayalı keşifleri, hayatımızdaki ejderhaları birer birer ortadan kaldırdı.

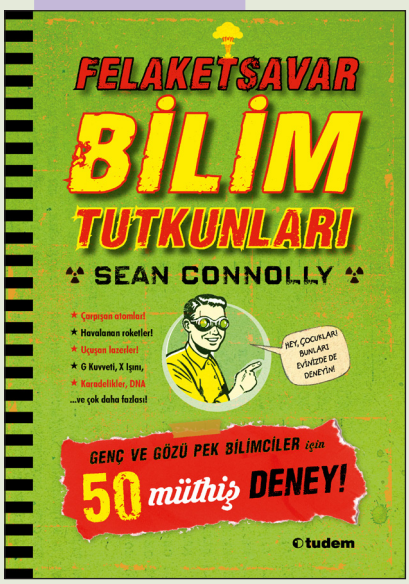

Ejdarha mitinin, sadece fantastik edebiyatın, rol yapma oyunlarının ya da Orta Çağ filmlerinin vazgeçilmez motiflerinden biri olduğunu mu sanıyorsunuz? Öyleyse bir kez daha düşünün. Hatta en iyisi, Sean Connolly'nin *Felaketsavar Bilim Tutkunları* kitabını alın, okuyun. *"Orta Çağ'dan kalma eski Avrupa haritalarında, karadan fazla açılan denizcileri uyaran notlar bulunurdu; o notlarda, Dünya'nın kenarında yaşadığına inanılan ejderhalara karşı uyarmak için 'Ejderha Çıksa Yeridir' ibaresi olurdu."* diye açıklıyor Connolly kitabında. Orta Çağ insanının, düz olduğuna inandığı Dünya'nın kenarından düşmekten nasıl korktuğunu tahmin etmek zor değil. Bilinmeyenden, anlaşılamayandan hep korkmadı mı insan?

Neyse ki ateş püsküren ejderhalara karşı bilim hep bizim yanımızda. Biliminsanlarının gözlem, deney, akıl yürütme ve elbette ki çok çalışmaya dayalı keşifleri, hayatımızdaki ejderhaları birer birer ortadan kaldırdı. Örneğin Aristoteles, Ay tutulmalarını ve yıldız kümelerini gözlemleyerek Dünya'nın düz değil, küre -daha doğrusu geoit- olduğunu keşfetti.

Bugün haritalarımızda ejderha çizimleri yoksa bunu parlak zırhlı şövalyelere değil Aristoteles'e borçluyuz.

Ancak ejderhalara karşı mücadele sadece biliminsanlarının işi değil. Bilimsel bilgiden ve bilimsel yöntemden uzaklaştıkça, ejderhaların hortlayabileceği göz ardı edilmemeli. Geçtiğimiz aylarda okuduğum bir haberde ABD'de yapılan bir araştırmaya göre, Y kuşağı olarak adlandırılan genç nüfusun neredeyse üçte birinin dünyanın düz olduğuna inandığı söyleniyordu. Bu araştırmaya ne kadar güvenilir, durum bu kadar sarsıcı mıdır bilemiyorum. Ancak ülkemizde de dünyanın düz olduğuna inanan ciddi bir kitlenin varlığından haberdarım. Kimi inançları gereği kimi komplo teorilerine olan merakından, ama sonuçta hepsi de bilimsel yöntemden olabildiğince uzak bu kitlenin varlığı daha şimdiden yeni düz dünya haritaları çizilmesine neden olmaya başladı bile... İşte *Felaketsavar Bilim Tutkunları* gibi kitapları bu nedenle çok önemsiyorum. Çocuk ve gençleri bilimsel bilgiyle, bilim tarihiyle, bilim felsefesi ve metodolojisiyle buluşturan önemli kaynaklar bunlar.

NEDEN "FELAKETSAVAR"

Felaketsavar Bilim Tutkunları, 34 bölümden oluşuyor. Taş Devri aletlerinden başlayıp Büyük Hadron Çarpıştırıcısı'na ulaşana dek, yaklaşık 2 milyon yıllık bilim tarihi içinde bir gezintiye davet ediyor okuru. Göz alıcı tasarımı, kaliteli baskısı, görsel zenginliğiyle genç okuru cezbedeceğini düşündüğüm kitap, içeriğiyle de ilgi merkezi olmaya aday.

Biliminsanları ve buluşlarıyla ilgili aktardığı ilginç bilgiler, okurun kitabı sıkılmadan takip edebilmesini sağlıyor. Her bölümün sonuna eklenen, "İşin Ardındaki Bilim" başlıklı açıklamalar ve toplamda 50'yi bulan deney anlatımları olmasa, bir bilimsel başvuru kitabından çok, heyecanlı bir bilim tarihi anlatısı okuduğunuzu düşünebilirsiniz. Öte yandan sakın yanlış anlaşılmasın, çocuk ve genç okur gözetilerek derlenen bilimsel bilgiler, akıcı anlatım diliyle birleştiğinde sıkıcı olmaktan uzak, iyi bir okuma deneyimi sunuyor.

Kitabın kapağında "Genç ve Gözü Pek Bilimciler İçin 50 Müthiş Deney!" alt başlığıyla okura haber verilen deneyler ise kitabın ismine de uygun bir şekilde, içerdikleri olası risklere göre sınıflandırılmışlar. Kitabın başında açıklaması verilen "Felaketölçer Tablosu"nu inceleyen çocuk okur, hangi deneyleri yetişkin gözetiminde yapması gerektiğini görebiliyor. Risk deyince gözünüz korkmasın, bazı deneylerde kullanılması gereken kesici gereç ve ısı kaynakları ile ilgili nüktedan bir uyarı bu...

Peki ama nereden çıktı bu "felaketsavar"lar, "felaketölçer"ler derseniz; Connolly, kitabının girişine eklediği "Başlarken" yazısında şöyle açıklıyor: *"... bilimcilerin çoğu icatların, insanlığın yararına değil, zararına kullanıldığını gördü. Teknolojinin silah hâline gelmesi, ok ve yay kullanılan eski çağlardan, atomun parçalandığı günümüze dek değişmedi."* Yazar, -çoğu zaman- bilimsel gelişmelerin faydalarının, sebep olacakları potansiyel felaketlerin önüne geçmeyi başardığını söylerken yine de bizi uyarmayı ihmal etmiyor: *"... Büyük Hadron* Çarpıştırıcısı'nın, *kurtarıcı ya da felaket getirici etkilerinden kim emin olabilir ki?"* Emin olmak mümkün değil belki ama çocuklarımızı bilim tarihi ve felsefesiyle erken yaşta tanıştırarak riski en aza indirmek mümkün.■

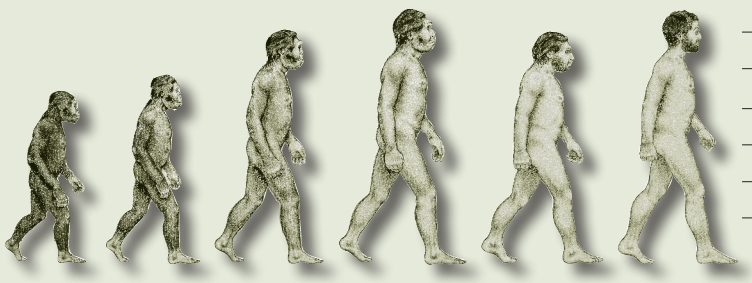

Dilin akıcılığı ve açıklığı	★★★★★
Bilgilerin çağdaşlığı ve bilimselliği	★★★★★
Konunun işlenişi	★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Grafik tasarım ve baskı kalitesi	★★★★★

Arılar yüksekten uçar!

Yazan: **Özlem Toprak**

"Bazen bir koşucunun koşmaya devam etmesi gerekir"

Aydağı
Roger Norman
Resimleyen: Eren Caner Polat
Türkçeleştiren: Tuvana Gülcan
Yapı Kredi Yayınları, 112 sayfa

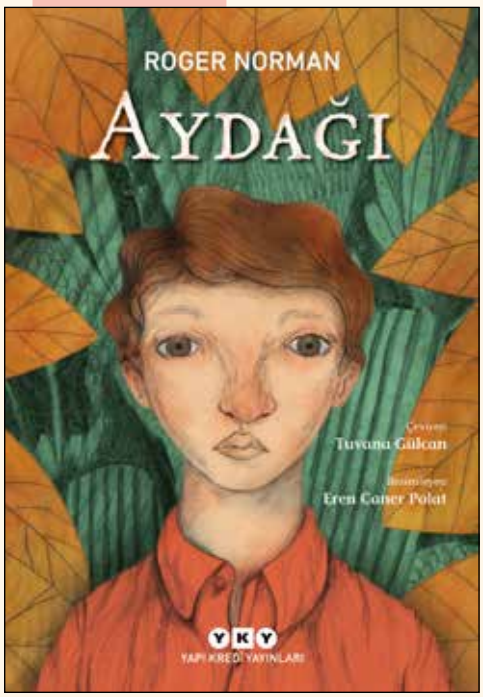

Çocukken dünyada kendimizden başka insanlar olduğunu, onlarla aramızda bağlar bulunduğunu fark ettiğimiz ilk anları çok iyi hatırlarız. Önce aile, sonra arkadaşlar, derken toplum... Aidiyet hissinin oluşması aslında büyümenin diğer adıdır. Sonrası hep kimi değerleri sahiplenip diğerine karşı gelerek ve hayatı anlamlandırmaya çalışarak geçer. Roger Norman'ın *Aydağı (The Moon Mountain)* adlı romanı da genç okurlara, hayali bir topluluk eşliğinde işte bu aidiyet ve bireysellik arasındaki ince çizgide ilerleme fırsatı veriyor.

Yapı Kredi Yayınlarının Doğan Kardeş serisi çerçevesinde basılan kitabı Tuvana Gülcan çevirmiş, Eren Caner Polat da resimlemiş. Romanın başkahramanı on üç yaşındaki Patrick. Aydağı halkının bir üyesi olan Patrick'le birlikte bu sıra dışı topluluğun tarihi ve coğrafyasını tanırız öncelikle. Aydağı; kuzeyde Sosuz Kumsal ve En Uzun Nehir ile güneyde Geçitvermez Orman arasında yer alır. Sekiz yaşına kadar doğanın içinde özgürce yetişen çocuklar, sonrasında kendilerini tehlikelerden sakınmak ve hayatta kalmak üzere eğitilirler. Kapalı okul binasının bulunmadığı toplulukta matematik ve yazıya değil, doğa içindeki deneyimlere, astronomiye ve komşularla geçinmek üzere yabancı dillere ağırlık verilir. Kız çocukları ok, oğlanlar mızrak taşır. Halk, seçtikleri totem hayvanlarına göre Leoparlar, Timsahlar, Kobralar ve Arılar olmak üzere dörde ayrılır. *"Boyda, güçte ve vahşilikte dördü içinde en sondaki, canla başla ürettiklerinin mucizevi tatlılığı içinde çalışkanlıkta birinci olan Arılardır,"* diyen yazar, yine Arı kabilesine ait olan Patrick eşliğinde bize tarafını belirtmiş olur. Seçimle yöneticisini belirleyen halk, yıllardır liderlerini de Arılar arasından seçmektedir çünkü Arılar aslında sağduyunun ifadesidir ve üçkâğıt ve hileyle bir kez seçimi kazanıp halkı hüsrana sürüklemiş olan Kobra Şef, yine ortak kararla köyden sürülmüştür.

Patrick, halkın büyük önem verdiği koşu yarışını, ayağı takılarak takımına kaybettirmenin utancıyla, Arı kabilesini seçmesine sebep olan büyükannesini ziyarete karar verir. Ancak anneannesine götürdüğü muzun içinden çıkan öfkeli yaban arısı yaşlı kadını sokar; kadının haraketsiz yere yığılması üzerine Patrick, dünya üzerinde en sevdiği varlığın ölümüne sebebiyet vermenin suçluluğuyla ormana kaçar. Peşinde arkadaşı Shelley de vardır. İki kafadar, büyüklerin bile adım atmadığı gizemli bir mağaraya doğru yol aldıklarında, intikam yeminli Kobra Şef'in karşısında

hayatın anlamı ve gerçeklik konularında çetin bir sınav verecektir.

DEĞERLERLE BELİRLENEN HAYAT

Önde gelen İngiliz sanayicilerden Sir Arthur Norman'ın üç çocuğundan biri olarak 1948'de Londra'da doğan Roger Norman, eğitimini Sherborne Okulu ve Cambridge Üniversitesi'nde tamamladı. Yunanistan 'da zeytin çiftçiliğiyle uğraştı, Ankara'da Turkish Daily News'ta editör olarak çalıştı, çeşitli üniversitelerde ders verdi, tarım ve ekonomik gelişme alanında çalışan Birleşmiş Milletler temsilciliklerine danışmanlık yaptı. Türk-Yunan dostluğunu pekiştirmek için İstanbul ve Atina arasında 1200 km'lik bir yürüyüş yapan Roger Norman, artık sadece roman yazmakla uğraşıyor ve hâlen Eskişehir'de yaşıyor. Yazarın Türkçeye çevrilmiş ve yine Yapı Kredi Yayınlarından *çıkan Ağaç Zamanı, Albion'un Rüyası, Kırmızı Zar - Bir Dorset Muamması* ve *Zincap Bir Dostluk Hikâyesi* kitapları bulunuyor.

Norman, bütün romanlarında insanın doğanın bir parçası olduğunu, bu yeşillikler ve diğer canlılar arasında süregiden büyülü hayatı, çocukların ağaçlar ve hayvanlarla bağ kurma gücünü, savaşın yıkıcılığını ve dostluğun kıymetini anımsatıyor. Her seferinde birbirinden ilginç maceralar yaratan yazar, bir yandan da hayatın nasıl gizemli olduğunu ve kaderin önemini vurguluyor.

Nitekim Patrick ve Shelley, neyin gerçek neyin hayal olduğunun birbirine geçtiği bu sınır yerinde okurları derinden etkileyecek bir arayışa çıkıyorlar. Dünyalar arasındaki sınır olarak kabul edilen İki Arada Diyarı için insanı hazırlayan hiçbir eğitim yok. Burası içgüdülerin ve erdemlerinle baş başa kaldığın nokta. *"Bazen bir koşucunun koşmaya devam etmesi gerekir,"* diyen ve yenilgi ile zaferi kendi içinde yeniden tanımlamayı öğrenen Patrick, cesareti ve mücadeleciliği ile büyülüyor. Shelley ile dostlukları ise ikisinin aşmak zorunda kaldıkları, hepsi sembolik anlatımlı zorluklar eşliğinde dayanışma ve sevginin ne anlama geldiğini anımsatıyor.

Asıl macera da bu büyüme hikâyesinin ta kendisi olsa gerek. Hem de hepimiz için.■

Çevirinin akıcılığı ve açıklığı	★★★★★
Kurgunun özgünlüğü	★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Grafik tasarım ve baskı kalitesi	★★★★★

Ajandam 2019

Dolu Dolu Etkinlik Defteri

Ajandam 2019 Dolu Dolu Etkinlik Defteri ile birlikte hedeflerini ve planlarını not edebilir, en sık kullandığın uygulamalarının ve şifrelerinin kaydını tutabilir, sana özel hazırlanmış sayfalarda kendini keşfedebilirsin.

Günlük, haftalık ve aylık olarak alışkanlıklarını takip edebilir, sınav takvimini oluşturabilir veya kendine çalışma planı hazırlayabilirsin. Her ay harçlığının hesabını tutarak, harcadığın parayı kontrol edebilirsin. En güzel tarafı da bütün bunları yaparken eğlenebilirsin.

Ajandam 2019 Dolu Dolu Etkinlik Defteri'nin içinde birbirinden eğlenceli birçok oyun ve etkinlik seni bekliyor.
2019 yılı dolu dolu geçecek!

HER KİTAPTA YENİ BİR SEN

abm yayınevi abm

Ataköy 7-8-9-10. Kısım Mah. Çobançeşme E5 Yan Yol Cad. No:20/1 Ataköy Towers
A Blok Kat:2 Ofis No:62 Bakırköy/İSTANBUL Tel:(0212) 912 32 86
Fax: (0212) 809 30 93 www.abmyayinevi.com.tr / info@bilgiacar.com

@abmyayinevi @abmyayinlari

Bir hikâyeden bin umuda

En zorlu anlarda bile bir çıkış yolu vardır...

Yazan: **Nihan Bora Sapmaz**

Anahtar Öyküler
Sevim Ak
Resimleyen: Sibel Demirtaş
FOM Kitap, 72 sayfa

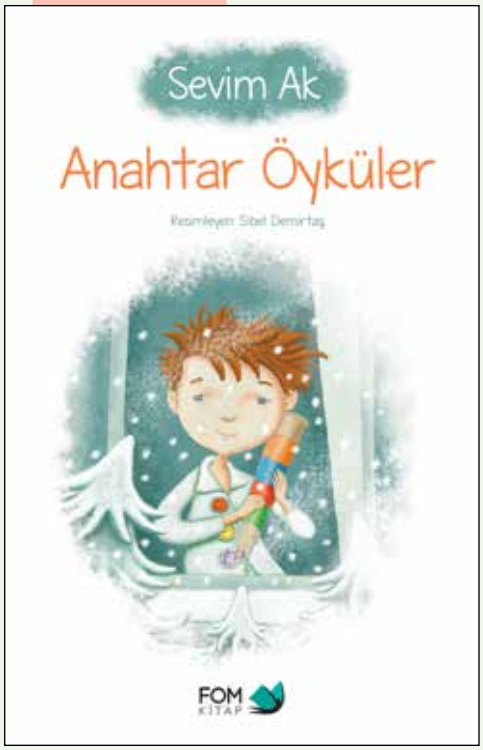

İnsan, bazı olumsuzlukları yetişkinlere bile açıklamakta zorlanırken; bir çocuğa onu üzmeden, kırmadan anlatabilmek epey güçtür. Bu, bir kayıp da olabilir bir hastalık da. Çocuklar için bazı şeyler yaşamın en güzel çağlarında ağır bir yük olabilir ama bu anları bile eğlenceli hâle getirmek mümkün.

Çocuk edebiyatının usta kalemi Sevim Ak, yeni kitabı *Anahtar Öyküler*'de nahoş bir durumun yarattığı atmosferi, incelikle hafifletiyor. Kitap, sekiz yaşındaki Tuna'nın on binde bir rastlanan bir hastalığa yakalanmasının ardından, nasıl da umutlu olabileceğini naif bir dille anlatıyor. Çocuk bile olunsa, bazen soğukkanlılıkla sıkıntıları göğüslemenin mümkün olduğunu gösteriyor. *Anahtar Öyküler,* bir çocuk kitabı gibi görünmesine rağmen yetişkinler için de ders niteliğinde bir eser.

Kitabın henüz başlarında, Tuna'nın şu sözleri birçok şeyi açıklıyor: *"Her tatsız olayda küçük bile olsa tılsımlı bir şey çıkar, umulmadık şekilde sorunu çözer."* Yaşama olan inanç ve umudun küçük yaşlarda oluşması, hayata bir sıfır önde başlamakla eşdeğer...

Tuna, bembeyaz bir odada yalnız kaldığında, önceleri bu durumu kabullenemez. Odada onu oyalayacak herhangi bir şey yoktur. Fakat bir gün, beklenmedik anlarda beklenmedik malzemelerle çıkagelmesiyle ünlü teyzesi, odasına gizlice bir teleskop sokar. Tuna, bu teleskobun onu bu büyük sıkıntıdan kurtaracağını o anda tahmin edemez.

Farklı renklerde iç içe geçmiş bu teleskop, kar yağdığı bir gün Tuna'nın hayal gücüne destek vermek için oradadır. Tuna her kar tanesine bir arkadaşının ismini verir ve teleskopla oynamaya başlar. Birinci hikâye, turuncu silindirin içinde gizlidir. Kilosundan şikâyetçi, trompet çalan Doğa bu hikâyenin en sevimli karakterlerinden biridir. Kilo vermeye niyetlenen Doğa, karşısına çıkan köfte, çikolata, çöreklere karşı koymaya çalışır. Arzu da onu hem desteklemek hem de kafasını karıştırmak için oradadır. Bu tatlı hikâye, Tuna'nın oldukça hoşuna gider. Yalnızlıktan bir nebze olsun, onu neşelendiren bir hikâye ile sıyrılmıştır.

Kartondan yapılan sıradan bir teleskobun onu ne kadar mutlu ettiğini düşünür. O anda, teleskobun diğer renklerinde nasıl

hikâyeler saklı olduğunu merak etmeye başlar. Sıra gelir mavi silindirdeki yolculuğa...

Futbol oynamayı seven bir çocuğun yeni formasının yırtılması ve formayı bir tamirciye götürmesiyle başlar bu hikâye de. Tuna da patlamış mısırla maç seyrettiği günleri özlediğini fark eder. Bununla birlikte ardı arkası kesilmeyen diğer özlemlerini düşünmeye başlar.

Günü ve saati takip edebileceği herhangi bir eşya da olmaması Tuna'nın biraz canını sıkar; başlar dışarıda olsaydım ne yapardım, diye hayal kurmaya. Sonra hızla kendini toparlar ve içinde bulunduğu durumu olumluya çevirmeye çalışır. Gözü yine teleskoba takılır ve kırmızı silindirden, bisikletli kızın hikâyesi düşer önüne...

En büyük hayali bir bisiklete sahip olmak olan iyi niyetli Gülce'nin hikâyesi, insanın içini ısıtacak cinsten. Bisikletinin sepetinde iyilik için bazı zarflar taşıyordur Gülce ama işin içinde başka bir şey olduğunu düşünen arkadaşı Arzu, bu zarfların içeriğini öğrenmek ister. Biraz münakaşa ederler; sonra Gülce, henüz bisiklete binmeyi beceremese de cesaretini toplar ve bir şekilde bu işi becerir, oradan uzaklaşır. Bu hikâye Tuna'ya bisiklete binmeyi öğrendiği günleri hatırlatır. Yine anılara, geçmişe döner. Hikâyelerin onu iyi hissettirdiğini düşünüp teleskoba sarılır.

Anahtar Öyküler, bazı hikâyelerin, umudun kapısını açan sihirli anahtarlar olabileceğini anlatıyor. Bir teleskoptan bakıp keyifli yolculuklara çıkmayı kim istemez? Oturduğumuz yerden umutlu hikâyelere dahil olmak, dostlar edinmek ve hayata dair anlamlar çıkarmak hiç umulmayan anlarda dahi mümkün. Mesele, görmeyi bilmekte...

Sevim Ak, çocukların dünyasına usulca girip nefis hikâyeler anlatan usta bir yazar. Hayatını 30 yıldır çocuk edebiyata adamış ve bana kalırsa onların geleceğinde büyük bir rol oynayan kıymetli bir isim. *Anahtar Öyküler* kitabıyla da bir hastane odasından dahi hayata gülerek bakmanın mümkün olduğunu anlatıyor.■

Dilin açıklığı ve akıcılığı	★★★★★
Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı	★★★★★
Kahramanların işlenişi	★★★★★
Redaksiyonun titizliği	★★★★☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆

BU HİKAYE, DÜNYANIN EN GÜZEL HİKAYESİ

Çünkü bu hikayenin kahramanları siz ikinizsiniz. Evet, evet, sensin küçük okur, ve eve gelen minik bebek.

Kardeşin olduğunda nasıl da mutlu olacağını sen de göreceksin.

/tekirkitap

TEKİR KİTAP

www.tekirkitap.com

Bir sahnedir dünya!

Yazan: **Deniz Poyraz**

Sempé'nin karikatürleri, yıllara yayılan emeğin ve ustalığın bir ürünü olarak, çarpıcı ayrıntılarıyla, insana dair çelişkileri serbestçe yansıtmasıyla ve sosyal eleştiriyi elden bırakmayışıyla, dünya karikatür tarihinde apayrı bir yerde duruyor.

Sahne Işıkları ve Diğer Şeyler
Sempé
Türkçeleştiren: Damla Kellecioğlu
Desen Yayınları, 64 sayfa

Pıtırcık serisiyle ünlenen Fransız karikatürist Jean-Jacques Sempé, bu kez *Sahne Işıkları ve Diğer Şeyler* ile karşımızda. Sempé'nin usta işi çizgileri tiyatroların, müzikallerin, sinemanın ve zaman zaman da sirklerin büyülü dünyasına davet ediyor okuru; görünen simgelerle çizgilerin derinliğine saklı imgeler arasında salınıp duruyoruz sayfaları çevirdikçe. "Diğer Şeyler" dizisinin bu kitabında da insana dair bin bir tuhaflığı gözler önüne seriyor çizer. Hemen hemen tüm karikatürler aynı atmosferi paylaşıyor olsa da her çizgi ayrı uçtan tutuyor meseleyi. Sahne tozu yutanların renkli evreninde keyifli bir gezintiye çıkmadan evvel, bu büyük karikatüristi biraz daha yakından tanımakta fayda var.

Sempé, İkinci Paylaşım Savaşı arifesinde, Fransa'nın Bordeaux kentinde doğar. Fakat okulla yıldızı barışmaz bir türlü, sınavlarda başarılı olamayınca on dört yaşında pes eder ve okulu bırakır. Yaptığı iş başvurularına olumlu yanıt alamaz, bir süre ufak tefek işler yapmak zorunda kalır. Orduya katılır. Ordudan ayrıldıktan sonra hayatının büyük bölümünü geçireceği Paris'e yerleşir. Çizgi kariyerine, gazetelerde yayımlanan mizahi karikatürlerle başlar.

Bilindiği üzere, yüz yılı aşkın süredir günlük gazetelerde karikatüre yer verilmektedir ve karikatürün gazetede önemli bir işlevi vardır. Bunların başında illaki haber vermek gelse de bir karikatürist siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik, sanatsal ve felsefi birçok meseleye hâkim olmak durumundadır. Hayli üretken bir sanatçı olan Sempé'nin işleri, oldukça prestijli gazetelerde yayımlanır. Neredeyse hiç çizim eğitimi almasa da dünyanın en ünlü karikatüristlerinden biri olacaktır. Yolunun Fransız çizer René Goscinny ile kesişmesi ve beraber *Pıtırcık* karakterini yaratmaları, Sempé'yi büyük bir üne kavuşturacaktır.

Turhan Selçuk: *"Karikatürün güçlü bir sanat olmasının nedenleri vardır. Karikatür yaygın bir*

sanattır. Basım yoluyla, sinemayla, televizyonla, afişlerle, sergilerle halkın her an karşısındadır. Söyleyeceğini en kısa yoldan, zahmetsizce fakat çarpıcı bir şekilde söyler," diyor. Çizginin bir sanat alanı olduğu kabulüyle, karikatürün bu alanın en özlü biçimlerinden biri olduğunu söyleyebiliriz. Sempé'nin karikatürleri, yıllara yayılan emeğin ve ustalığın bir ürünü olarak, çarpıcı ayrıntılarıyla, insana dair çelişkileri serbestçe yansıtmasıyla ve sosyal eleştiriyi elden bırakmayışıyla, dünya karikatür tarihinde apayrı bir yerde duruyor. Özgün fikirlerini beyaz kâğıt üzerinde uygulayabilmek adına geliştirdiği metotlar da mevcut çizerin. Bunlar, bütün bir çizgi külliyatında kendine daha geniş bir yer açmasına imkân sağlarken, çizgiyi takip eden göze de büyük bir zenginlik sunuyor. Karikatürün ön plana çıkarmaya uğraştığı fikrin elbisesi çizgiyse şayet, buna dair tüm materyal Sempé'nin elinde -kültürel öğelerden ve insanlar arasındaki iletişim yöntemlerinden yola çıkarak- çapraşık değer yargılarını, günlük hayatın olağan durumlarını, toplumların absürt ve çelişik uygulamalarını ince bir mizahla işaret etmeye ve okuru bıyık altından gülecek kıvama getirmeye olanak sağlıyor. Çizginin ve mizahın dünyadaki en tanınmış ustalarından Kübalı çizer Rene de la Nuez, *"Küba'da şöyle bir atasözü vardır: bir desen bin sözden üstündür,"* diyor ve ekliyor: *"Ama bunu başarabilmek için bir karikatürcü olmak gerekir."* Sempé'nin çizgisi, Nuez'in dile getirdiği koşulun sağlamasıymışçasına, onu sıradan bir karikatürist olmanın çok ötesine taşıyor. Sempé'nin çizgileri nefes alıp veriyor adeta. Büyük bir titizlikle işlediği karakterleri, yalnız kâğıt üstündeki pozlanışlarıyla bile bir şeyler anlatmayı başarıyor.

Kabul etmeliyiz ki hepimiz okumaktan çok bakmaya eğilimliyiz. İçinde yaşadığımız dijital çağın koşulları da göz önünde tutulduğunda, şöyle bir bakıp geçtiğimiz şeylerin niceliğinin okuduklarımızdan fazla olduğunu kolayca söyleyebiliriz. Bunların niteliğini yükseltmemiz de yanımıza kâr. O hâlde, Sempé bu yolda bize iyi bir yoldaş olacak. "Diğer Şeyler" dizisinin Türkçeye çevrilen son kitabı *Sahne Işıkları ve Diğer Şeyler,* her yaştan okurun ilgisini çekecek. Bilhassa genç okur Sempé'yle tanışmalı, bir an evvel! ■

Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Konunun işlenişi	★★★★★
Grafik tasarım	★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★

TEK BAŞINA İYİ NİYET YETMİYOR...

Bir çocuğu çocuk yapan cinsiyet rolleri değildir, ama bir öyküyü öykü yapan karakter ve kurgudur.

Seto Bal
Tuğçe Tüfeng
Resimleyen: Ece Zeber
Nesin Yayınevi, 52 sayfa

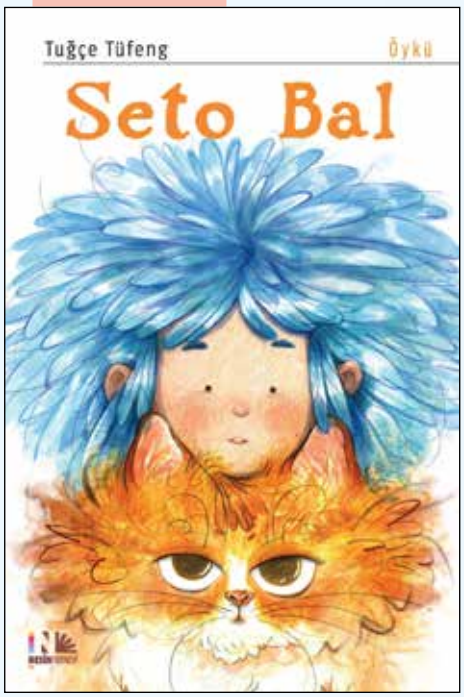

Yazan: **Suzan Geridönmez**

Nesin Yayınevinden çıkan Tuğçe Tüfeng'in ilk kitabı *Seto Bal,* yazarla yapılan bir röportajı okumam üzerine dikkatimi çekti. Çocuk kahramanlara bir cinsiyet atamayan, yüzeyde bir çocuğun yeni deneyimler edinmesini anlatırken derinde rıza kavramını tartışan bir öyküden bahsediliyordu.

Çocuk ve gençlik edebiyatında, sınırları keskin hatlarla çizilmiş cinsiyet rollerinin ötesine geçilmesini ve hangi tema işlenirse işlensin toplumsal cinsiyet meselesine duyarlılık gösterilmesini önemsiyorum. Dolayısıyla *Seto Bal*, daha kitabı okumadan sempatimi kazandı.

Sempatimin beğeniye dönüşmemesinin nedenlerine geçmeden önce hikâyeyi kısaca özetleyeyim:

Deniz, yakında okula başlayacak bir çocuk. Annesi, anneannesi ve kedisi Setrag ya da onun verdiği adla Seto'yla, sokaklarından her gün pamuk şekerci geçen bir mahallede yaşıyor. Tek başına dışarı çıkması için biraz daha büyümesi gerekse de bir sabah, annesi işe gittikten sonra, henüz uyanmamış olan anneannesine haber vermeden, kedisiyle birlikte pamuk şeker almak üzere evden çıkıyor. Pamuk şekerciyi yakalayamayan Deniz, bir grup çocuğa rastlıyor. Çocuklar kollarında kedi tutan kabarık saçlı ufaklıkla

dalga geçiyor. Deniz buna içerlenirken iki çocuk gelip kediyi sevmek istiyor. Bora, izin almadan kediyi sıkıştırırken, hayvancağızın kaçmasına yol açan bu davranışı sadece Deniz tarafından değil, Bora'nın arkadaşı Mavi tarafından da ayıplanıyor. Derken Deniz ve Mavi, Seto'yu bulmak için işbirliği yapıyor. Kediyi ararken yakınlık kuran çocuklar hikâyenin sonunda başarılı oluyor. Kitap, bu maceradan sonra iyi bir uyku çeken Deniz'in, güvenli evinde, ona kızmak yerine, bir dahaki sefere sokağa çıkmadan haber vermesini isteyen anne ve anneannesinin yanında uyanmasıyla bitiyor.

Mutlu son ama okurda kalan bir dizi soru işareti: Deniz, henüz okul yaşına gelmemiş, pamuk şekeri için yanına ne kadar para alması gerektiğini bilmeyen bir çocukken, bakkaldaki fiyat etiketlerini okuyunca, kedi maması alırsa pamuk şekeri alamayacağını hesaplayabiliyor. Mavi'ye gelince, onun kısacık saçları yüzüne dökülüyor!? Neyse ki çizer de bir çelişki fark etmiş olmalı ki Mavi'yi ta çeneye kadar uzanan saçlarla resmetmiş... Mavi, Shakespeare'i, Macbeth'i bilen, entelektüel yönü gelişmiş bir çocuk. Buna karşın Deniz'le, kedi Seto'nun tırmandığı ağaçta otururlarken, kedi Seto tam dibinde olmasına rağmen, aşağıdaki diğer kedilerden birini ona benzetiyor. Deniz, yan daldaki Seto'nun kabarık kuyruğuna dikkat çekince de şu saçma çıkarımda bulunabiliyor: *"Doğru. Demek ki başka bir kedi bu."* İki çocuk hikâyenin sonuna doğru Deniz'in evinin önünde karşılıklı, "Görüşürüz," diye vedalaştıktan sonra bir süre daha kaldırımda oturup Seto'yu seviyorlar. Kitap, Deniz'in evde uyandığı sahneyle devam ediyor. Anne, kızı uyurken işten dönmüş ve anneanneden Mavi'nin terbiyeli bir çocuk olduğunu öğrenmiştir. Oysa okur, Mavi'yle anneannenin hangi ara tanıştığını öğrenemiyor.

Ne yazık ki hikâyenin kurgulanışındaki özensizlik kendini sadece bu tür kaba çelişkilerde hissettirmiyor. İlk defa hem de büyüklerinden habersiz bir şekilde dışarı çıkan ufacık bir çocuk çok sevdiği kedisini kaybediyor. Önce biraz bocalasa da hiç tanımadığı, ondan epey büyük (çizimlerdeki boy farkından ve Mavi'nin konuşmalarından öyle çıkardım en azından) başka bir çocuğa hemen güvenip onunla birlikte hiç bilmediği sokaklarda kedisinin peşine düşüyor. Mantıklı mı? Değil. Ama bazen çocukların davranışları bize mantık dışı gelir zaten. Yani benim, Deniz'in henüz aşina olduğu bir sokaktayken, ağlaya zırlaya eve koşup anneannesini uyandırmasını beklerken böyle yapmamasına bir itirazım yok. Benim itirazım hikâyenin, okurun Deniz'in ruh hâlini anlamasını, kendini onun yerine koymasını olanaklı kılan dokunuşlardan, bir bütün olarak derinlikten yoksun olmasına. Bastıran yağmurda Mavi'yi gözden yitirince yapayalnız kalan Deniz, nasıl olur da paniklemez? Nasıl olur da kedisi hâlâ kayıpken sakince bir binanın girişine sığınıp, burada, insanların işlerinin hiç bitmediği, hep hareket hâlinde olduğu türünden şeyler düşünebilir?

Hikâyeden bunlar çıkmayınca okur ister istemez, Deniz'i böyle düşündürtmek isteyenin yazar olduğu sonucuna varıyor. Aynı şekilde kedi Setrag'ın isminin, zamanında aynı isimli bir komşu çocuğuyla arkadaş olan anne için özel bir anlam taşıması da yazarın duyarlılığına işaret ediyor ama hikâyeyi beslemiyor, oraya öylece yamanmış gibi duruyor.

Peki ya çocuklara atanmamış cinsiyet ve hikâyenin "derinindeki" rıza meselesi? Ana karakter Deniz ve Mavi gerçekten de ferah bir şekilde atanmış cinsiyetten azade. Ancak kediye kaba davranan Bora, ismiyle cismiyle erkek. Hem sesi hem davranışları, tam da erkek çocuklarından beklendiği gibi diğerlerinden daha kaba. Seto'yu rızasız sevip çekiştirmesi bu yüzden şaşırtmıyor. Şaşırtan, Bora'nın ona uygun görülen "erkek şiddeti"ni sergiledikten sonra hikâyeden tümden çıkıvermesi. Oysa madem hikâye bir şey öğretmek istiyor (ki bana basbayağı bu yüzden kurgulanmış gibi geldi), asıl Bora'nın bir şeyler deneyimlemesi gerekirdi... Onun yerine zaten "örnek çocuk" olan Mavi, zorbaca değil usulca yaklaşınca kedinin sevilmeye "izin verdiğini" öğreniyor. Bana kalsa yanlış bir ders değil, ama eksik. En iyi niyetle en doğru şekilde yaklaşıldığında dahi, rıza göstermemenin bir hak ve buna saygı göstermenin bir zorunluluk olduğunu bilince çıkarmak çok daha önemli.

Zaten bir hikâye mesaj kaygısıyla kurgulanıp da karakterler ve olay örgüsü ona tabi kılınır ya da *Seto Bal*'daki gibi gereken özenle işlenmezse, mesaj da boşa düşer çoğunlukla...■

Editörlük	★★☆☆☆
Kurgunun tutarlılığı	★★☆☆☆
Kahramanların işlenişi	★★☆☆☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★☆☆
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★☆☆

Kim korkar karanlıktan!

"Karanlık olmasaydı her yer aydınlık olurdu ve sen bir lambaya ihtiyacın olup olmadığını asla bilemezdin."

Yazan: Çağla Vera Kılıçaslan

Lemony Snicket ve Jon Klassen imzalı bu hikâyenin kahramanları, aynı evi paylaşan Laszlo ve "karanlık".

Laszlo, odasında oyun oynarken bile gölgenin düştüğü tarafa geçmeyen, karanlıktan korkan bir çocuk. Yine de her sabah, karanlığın odası olan bodrumun kapısını açıp, "Merhaba karanlık," diyor; çünkü önce o ziyaret ederse karanlığın kendi odasına gelmeyeceğini düşünüyor. Ancak bir gün karanlık Laszlo'nun odasına gelirse ve onu kendi inine, kör karanlığa doğru çağırırsa ne olur? Karanlık orada Laszlo'ya bir ampul uzatır...

Karanlık
Lemony Snicket
Resimleyen: Jon Klassen
Türkçeleştiren: Gözde Kurt
Redhouse Kidz, 40 sayfa

Eserde karanlığın etrafındaki her şeyi bastırarak yayılmak isteyen bir kötülük sureti değil, tersine kendi hâlinde ve dünyasında olan bir karakter, ışığın bir başka biçimi olması incelikli bir şekilde işlenmiş. Işığın ve karanlığın ilişkilenişine dair felsefi sorgulamalarla bezenmiş bu kitapta bize şöyle deniliyor: *"Karanlık olmasaydı her yer aydınlık olurdu ve sen bir lambaya ihtiyacın olup olmadığını asla bilemezdin."*

Kitaptaki illüstrasyonlar, hacmi olmayan ve başka nesneleri kaplayarak kendini görünür kılan karanlığın uyandırdığı tekinsizlik hissini güçlü bir şekilde yansıtmış. Karanlığın mekânı yuttuğu ve Laszlo'nun bodruma giderken elinde tuttuğu ışığın mekânın öğelerini görünür kıldığı kesitlerin yüzeydeki birlikteliği dinamik bir grafik etki oluşturmuş.

Sanatçı, Laszlo ile karanlığın yaşadığı evin içini oldukça az öğe kullanarak yalın bir şekilde resmetmiş. Mekânı ışığın durumlarını yansıtan renk bloklarıyla bölerek okuyucunun bakışını karanlığın gün içinde mesken tutuğu yerlerde gezdirmeyi başarmış. Diğer yandan (Jon Klassen gibi bir çizerin mutlaka bilinçli bir tercih ile kurguladığını düşündüğüm) ışık, karanlık ve çocuk dışında neredeyse her şeyden yalıtılmış mekânın ve Laszlo'nun neredeyse hiç değişmeyen surat ifadesinin bende durağan bir izlenim de yarattığını da söyleyebilirim.

Birçok çocuk için ciddi anlamda korkutucu ve tedirgin edici bir öğe olan karanlığın, bu eserde "öcü" bir karakter olmamasının bile bu kitabı okunmaya değer kıldığını düşünüyorum.■

Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆
Öykünün özgünlüğü	★★★★★
Grafik tasarım ve kapak tasarımı	★★★★★
Baskı kalitesi	★★★★★

KIRMIZI AYAKKABIMI GÖREN VAR MI?

Göz alıcı resimlerin içine saklanmış bir ayakkabı ve onun izini süren meraklı bir kahraman...

Çiğdem Gündeş'in yazdığı, Mavisu Demirağ'ın resimlediği *Kırmızı Ayakkabı*, masalsı öğeler içeren şiirsel bir arayış öyküsü.

35. YIL
TUDEM YAYIN GRUBU

uçanbalık
ucanbalik.com.tr
ucanbalikyayinlari

Bir dostluk hikâyesi

Kahramanlarımız Profesör Appleyard'ın örümcek yemesini iğrenç bulsalar da şu sorunun sağlamlığı karşısında düşünmeye mecbur oluyorlar: "Peki, sence inek yemek de örümcek yemek kadar tuhaf değil mi?"

Böcek Kraliçe
M. G. Leonard
Resimleyen: Karl James Mountford
Türkçeleştiren: Cenk Pamay
Domingo Yayınevi, 352 sayfa

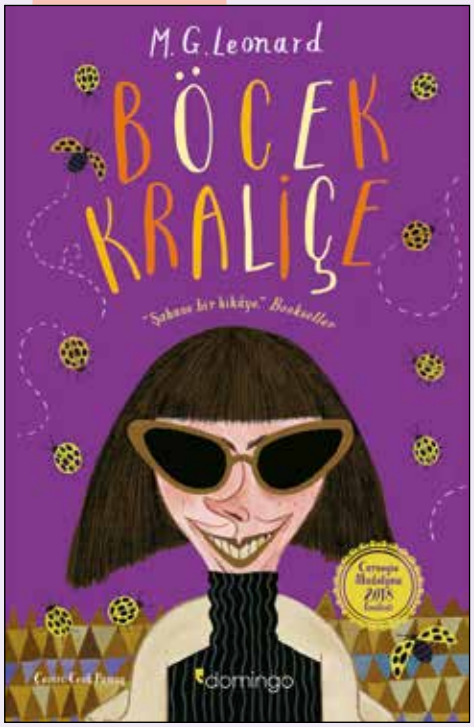

Yazan: **Gökhan Yavuz Demir**

Yalnızca ortak bir tarihin içinde yaşanan sıkıntılar karşısında sergilenen tavırlarla sınanmış ilişkiler dostluk payesi kazanabilir. Çoğu arkadaşımızla ancak böyle bir dayanışma tecrübesi yaşadıktan sonra dost oluruz aslında. Meselâ Kocabaş ile ben dostuz. En zor zamanında, hoyrat kişilerce kısa bir zincirle bahçeye bağlandığında ben onu terk etmedim. Çünkü dostlar zor zamanlarda birbirlerini asla terk etmezler. Bu nedenle bahçede oynarken de bazen birbirimize kızarken de daima birbirimize güveniriz. Kayıtsız şartsız güvenebilmektir dostluk. İşte biz kara kışın geldiği bahçede Kocabaş ile bunları konuşurken, kargocumuz bize böyle bir dostluk hikâyesi getirip bırakıyor.

M. G. Leonard'ın yazdığı *Böcek Kraliçe*, aslında aynı yazarın *Böcek Çocuk* adlı kitabının devamı. Elbette iki kitabı art arda okumak daha iyi olsa gerek ama Leonard, benim gibi ilk kitabı okumamış olanlar da bu hikâyeye kolayca girebilsinler diye maceranın ilk kısmında yaşananları özenle anlatıyor. Böylece okumadığımız hâlde ilk kitapta yaşananları ve Darkus, Virginia ve Bertolt arasındaki dostluğun derin köklerini de anlayabiliyoruz. Darkus'un böcekbilimci olan babası Bartholomew Cuttle'ın, Lucretia Cutter tarafından kötü planlarına alet edilmek için kaçırıldığını; ama Darkus, Virginia, Bertolt ve Lucretia Cutter'ın kızı Novak'ın ve onların müttefiki olan genetiğiyle oynanmış zekâ ve bilinç sahibi böceklerin müşterek çabalarıyla Dr. Cuttle'ın kurtarıldığını öğreniyoruz. Lucretia Cutter dünyayı ele geçirmek için genetiğiyle oynadığı zeki böceklerden kendisine büyük bir ordu hazırlamaktadır. Planlarını alt üst eden bu üç çocuğa karşı giderek büyüyen bir öfkesi vardır. Çünkü kahramanlarımız kendi ve böcek dostlarının boylarına bakmaksızın Lucretia Cutter ile dünyayı ele geçirme planlarının arasına aşılamaz bir engel dikmişler ve ordusunu oluşturan

böcekleri onun zulmünden kurtarmışlardır. Dostluk gücünü boydan değil, karşılıklı güvenden alır ne de olsa.

Böcek Kraliçe'de olaylar geliştikçe Lucretia Cutter'ın asla vazgeçmediği, daha güçlü bir böcek ordusu kurduğu, düşmanlarından intikam almaya kararlı olduğu ve büyük bir saldırı planladığı meydana çıkar. Üç kafadar ve onların yakın dostları olan Baxter, Marvin ve Newton yaklaşan tehlikeyi durdurmaya kesin kararlıdırlar. Ama bu defa önlerini kesen düşmanları Lucretia değildir. Darkus'un babası, tehlikenin boyutlarının çok daha büyük olduğunu söyleyerek olaylara burunlarını sokmayı bırakmalarını ve derhal dedektifçilik oynamaktan vazgeçmelerini onlara kesin bir dille bildirir. Fakat kahramanlarımızın kendini dinlemeyeceklerini bildiği için önce Darkus'u okuldan alıp büyükannesinin eski evine, Max amcasıyla yollamaya karar verir. Ardından Virginia ve Bertolt'un anneleriyle çok sert konuşarak, çocuklarının Darkus ile görüşmesini istemediğini söyler. Ama dostlar, böyle zamanlarda mutlaka görüşmenin bir yolunu bulurlar.

Lucretia'nın nasıl bir kötülük planladığını bulmak için yine beraber çalışmaya başlarlar. Ama olayların gelişimi Darkus'un babasının ne kadar haklı olduğunu gösterir. Böcekler ne kadar küçükse tehlike de o kadar büyüktür hakikaten. Önce ilk maceradaki gibi Darkus'un babası ortadan yine kaybolur. Ardından Lucretia'nın adamları Ana Kamp'ı yakarlar ve maalesef kahramanlarımızın binlerce böcek dostu hayatını kaybeder. Bizim üç kafadar ve hayatta kalan yetmiş-seksen böcek için taarruza geçme vakti gelmiştir. Üstelik bu kez Max amca da onlarladır.

Bu kitabı okuyan her çocuğun, istisnasız anne-babasından evde böcek beslemeyi isteyeceği kadar böceklerin sevimli olduğu maceranın geri kalanında olaylar o kadar hızlı gelişiyor ki kendimizi Los Angeles'ta düzenlenen Film Ödülleri'nde buluyoruz. Ama iyilerle kötülerin bu heyecan dolu mücadelesinde kazananın kim olduğunu öğrenmek için serinin üçüncü kitabı *Böcek Savaşları*'nı beklemek zorundayız.

Kahramanlarımızın Profesör Appleyard'ı ziyaretlerinde "entomofajiyi," yani böcekle beslenmeyi öğrendikleri bölüm, uygarlığımızın yarattığı çevre sorunları üzerine bir tartışmayı da içeriyor. Kahramanlarımız Profesör Appleyard'ın örümcek yemesini iğrenç bulsalar da şu sorunun sağlamlığı karşısında düşünmeye mecbur oluyorlar: "Peki, sence inek yemek de örümcek yemek kadar tuhaf değil mi?" Bunu hepimiz düşünmeye başlasak iyi olacak. En azından Kocabaş ile ben düşünmeye başladık bile. ■

Çevirinin açıklığı ve akıcılığı	★★★★☆
Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı	★★★★★
Kahramanların işlenişi	★★★★★
Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆
Redaksiyonun titizliği	★★★★☆

Çocuklara kıymayın efendiler!

Yazan: **Alev Karakartal**

Kitap, okul ve onunla ilgili görevlerle birer ağır işçi hâline getirilmiş çocukların "yaşam hakkı" talepleriyle başlattıkları isyanı konu ediyor.

Sınıfta İsyan Var!
Steven B. Frank
Türkçeleştiren: Gülfer Kırbaş
NotaBene Yayınları, 304 sayfa

Yaklaşık bir yıl önce mutat aile toplantılarımızdan biri için erkek kardeşimin evine vardığımızda manzara şöyleydi: Kardeşimin eşi yere oturmuş, etrafındaki bir sürü fotoğraf, karton, renkli boya kalemleri ve kurdelelerle boğuşuyor, bir yandan da oflayıp söyleniyor, yeğenim Baran ise annesinin yakasından paçasından çekiştirip birlikte legolarla oynamak için mızmızlanıyordu. Ortalıkta dolaşıp bir şeyler yapıyormuş gibi davranan kardeşim ve yeğenim açısından durum olağandı aslında. Sanırım gelinimiz için de. Kısa zamanda meseleyi öğrendik. Meğer, Baran'ın gittiği ana okulunda çocuklara verilen ev ödevinde, aileleriyle birlikte doğumlarından bu yana çektirdikleri fotoğrafları çerçeve şekli verilmiş renkli kartona yerleştirecekleri bir kolaj yapmaları istenmiş. Sınıfta bu pano üzerinden kendi hikâyelerini anlatacaklarmış. Şaşırdığımı ve biraz da öfkelendiğimi hatırlıyorum. Çocuk daha 4 yaşındaydı ve apaçık belliydi ki ne fotoğraflar ne de ödev umurundaydı. Çok çalışan ve hep yoğun olan annesini görebildiği tek zaman olan hafta sonu tatilinde onunla oyun oynamak, birlikte uyumak, bahçeye çıkmak istiyor; bunun için de kendince eylem

yapıyordu. Annesi de ödevin ona değil çocuğa verildiğinin, dinleneceği ve çocuğuyla birlikte olacağı sınırlı zamanı onun yap(a)mayacağı ödevini yapmak için geçirmesinin, hatta o yaşta bir çocuğa ev ödevi verilmesinin gereği ve anlamını sorguluyordu şüphesiz. Ancak ödevi götürmeyen tek çocuk olması durumunda Baran'ın arkadaşları arasında hoş olmayan bir duruma düşeceğinin ve öğretmeniyle tartışmasının durumu daha da kötüleştirebileceğinin de farkındaydı. Yeğenim, evine yakın "iyi" bir anaokuluna gidiyordu ve bu durum sonraki eğitim hayatını etkileyebilecek bir faktördü.

Aynı zamanda bir ortaokul öğretmeni olan yazar Steven Frank'in son kitabı *Sınıfta İsyan Var!*, bir yıl önceki bu sahneyle birlikte kendi okul zamanlarımın, bizimkiler ve tanıdığım diğer çocukların hikâyelerinin hafızamın çekmecelerinden bir bir fırlayıp önüme düşmesine yol açtı. Severek eğlenerek yapmak istenen ne varsa, kalın ve aşılmaz bir duvar olarak önüne dikilen "önce ödev!" uyarısının, görevin her zaman ve koşulda hak olanın önüne geçmesinin şimdi bile sırtımdan akan ince ve soğuk bir ter deresine neden olmasına şaşırmadım ama bir daha hayıflandım.

Kitap, ağır ev ödevleri yüzünden helak olmuş, okul ve onunla ilgili görevlerin çocukluklarını yaşamalarını engellediğini düşünen, birer ağır işçi hâline getirilmiş çocukların "yaşam hakkı" talepleriyle başlattıkları isyanı konu ediyor. Hikâyenin kahramanı, altıncı sınıf öğrencisi Sam, babasıyla birlikte bir ağaç ev yapmaya da içinde oynamaya da vakti olmadığını biliyor olmanın hüznü ve hayal kırıklığı içinde; ödev teslim günü ve yeni verilen ödev yığınının ağırlığı altında ezildiği bir anda bayrağı kaldırıveriyor:

"Ağzımda ufacık bir kelime beliriyor. İki küçük hece. Nasıl olduğunu sormayın. Oluveriyor işte ve 'Hayır' diyorum."

Ardından bir cesaretle, oracıkta karalayıverdiği "Ödeve Hayır" pankartıyla birlikte sıranın üzerine çıkıp arkadaşlarını da boykota davet edince, kıyamet kopuyor. Beklendiği gibi öğretmenler, okul yöneticileri ve ailelerin çocukları hizaya getirme çabası; sindirme, cezalandırma, okuldan uzaklaştırmalarla geçen günler; iç ve dış hesaplaşmalar tahmin edilene yol açmıyor. "Daha fazla ezmeyin bizi" isteği bir tür "isyan günleri"ne dönüşüyor. Kitabın orijinal adı "Class Action", Türkçeye doğru bir şekilde *Sınıfta İsyan Var!* olarak uyarlanmış olsa da mesele sınıf ve ödevle sınırlı kalmıyor. Sam'in, üniversite sınavlarına hazırlanan ablası Sadie, yakın arkadaşları Jeasang, Catalina, Alistair ve karşı komşuları yaşlı, hayattan ümidini kesmiş, hukukçu Bay Kalman'ın desteğiyle giriştiği eşsiz bir mücadeleye yol açıyor.

Tanıtım metinlerinde yazdığı gibi sadece çocuk kahramanları olan bir "macera", bir "kahramanlık hikâyesi" değil, *Sınıfta İsyan Var!*. Bu da var elbette ama daha önemli olarak, bir insan evladının şikâyet etmeyi bir yana bırakıp haklarının farkına varma, onları elde etme mücadelesine; örgütlenme becerisi ve gereğine; adaletsizlik karşısında hakkaniyet uğruna inat, ısrar, bazen pes edip geri çekilse de düştüğü yerden kalkıp devam etme gücüne vurgu yapan özel bir hikâye. Yazar Frank'in, Amerikan hukuk sisteminin işleyişini ve tüm dünyada geçerli hak ve özgürlükleri öykünün tam kalbine yerleştirirken; kanunların bir takım sıkıcı metinler olmayıp, örneğin Amerikalı çocukların hayatlarında neye denk geldiğini, nasıl bir fark yaratabileceğini, üstenci olmadan onların hayatlarıyla doğrudan ilişki kurarak anlatması; bunu yaparken de didaktik ve sıkıcı olmayışı; her türden sevgi, dayanışma ve farklılıklara saygıyı da heybesine atıp çocukların safına geçerek, soluk soluğa bir serüvene eşlikçilik etmesiyse takdire şayan. Kadın ve çocuk hakları üzerine çalışan Gülfer Kırbaş da bu ilk çevirisinde iyi iş çıkarmış. Özellikle de sloganların sadece çevrilmesi değil, Türkçeye "uyarlanması" konusunda çok başarılı olduğunu söylemeden geçmemek gerek.■

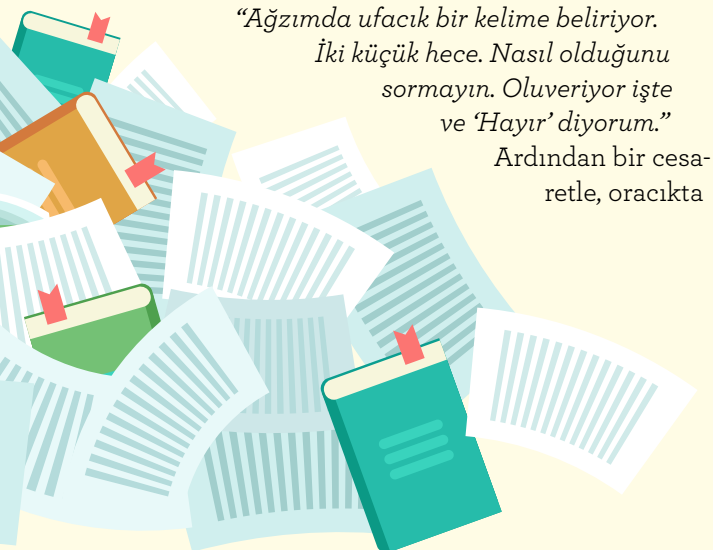

Dilin açıklığı ve akıcılığı	★★★★★
Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı	★★★★★
Kahramanların işlenişi	★★★★★
Grafik tasarım ve baskı kalitesi	★★★☆☆
Redaksiyonun titizliği	★★★★☆

DOĞAYI KURTARMAYA ÇALIŞAN UCUBELER

Doğanın maruz kaldığı davranış, kaynağını bir ölçüde bencillikten alıyor. Kitabın ana karakteri, kahramanı Arven de bu bencillikle sınanıyor...

Yazan: **Sema Aslan**

Kayıp Kapının Anahtarı
Güzin Öztürk
Resimleyen: Hazar Ata
Tudem Yayınları, 144 sayfa

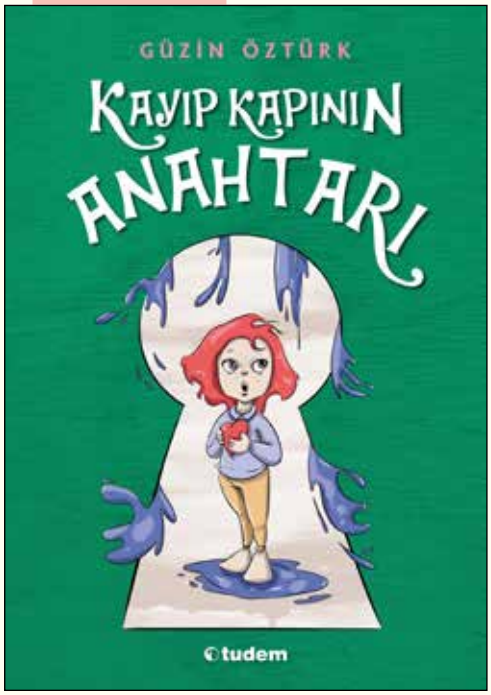

Güzin Öztürk, *Kayıp Kapının Anahtarı* isimli romanında, iki meseleyi bir arada ele alıyor: Farklılıklarıyla toplum içinde ucube muamelesi görenler ve doğanın giderek can çekişiyor hâle gelmesi. Yazar fantastik ögelerle dolu hikâyesinde bir taşla iki kuş vuruyor; hem normal olan/olmayan ayrımını sonsuza dek ortadan kaldırıyor hem de okuruna, doğayı koruma mücadelesinde umut edilen zaferi teslim ediyor.

Ekolojik yıkımın şiddetli işaretleri (elbette bekleneceği üzere) son dönemde pek çok yazarın, metnin temel sorunsalı. Çocuklar, ekolojik yıkımın boyutlarından da bu yıkımı yavaşlatmanın yollarından da haberdar; "çevre koruma", "karbon ayak izi", "doğa sevgisi" üzerine konuşuluyor, çevre bilinci ile ilgili farkındalık yaratılıyor. *Kayıp Kapının Anahtarı* da çevre bilinci kapsamında anılabilecek kitaplardan biri olmaya, kuşkusuz ki aday. Solmakta olan ya da kokusunu kaybeden çiçekler, hastalanan ve birdenbire ortadan kaybolan arılar, arı kovanları, çoğu kez anlamsız bir hırs nedeniyle, düşüncesizce kökünden koparılan ağaçlar... Derken toprak ana Gaia'nın bile elini kolunu bağlayan iflah olmaz bir yok oluş... Şifacısına kavuşamayan doğa, kurtarıcısını bekliyor.

Doğanın maruz kaldığı davranış, kaynağını bir ölçüde bencillikten alıyor. Kitabın ana karakteri, kahramanı Arven de bu bencillikle sınanıyor. Bu noktada devreye "farklılıklara tahammülsüzlük" giriyor. Arven, doğup büyüdüğü köydeki herkesten farklı bir çocuktur. Farkı, hâlinden tavrından, ilgi alanlarından ya da yeteneklerinden ileri gelmiyor; farkı, fiziksel özelliklerinden kaynaklanıyor. Köydeki diğer insanların aksine kıpkırmızı ve söz dinlemez kabarık saçları olan Arven, bir de parmakları birbirine yapışık ayaklarından mustariptir. Annesi onu "küçük balık" diye seviyor; belli ki bir su canlısı gibi perdeli ayakları var. Yaşıtları tarafından dışlanıyor, akran zorbalığına uğruyor,

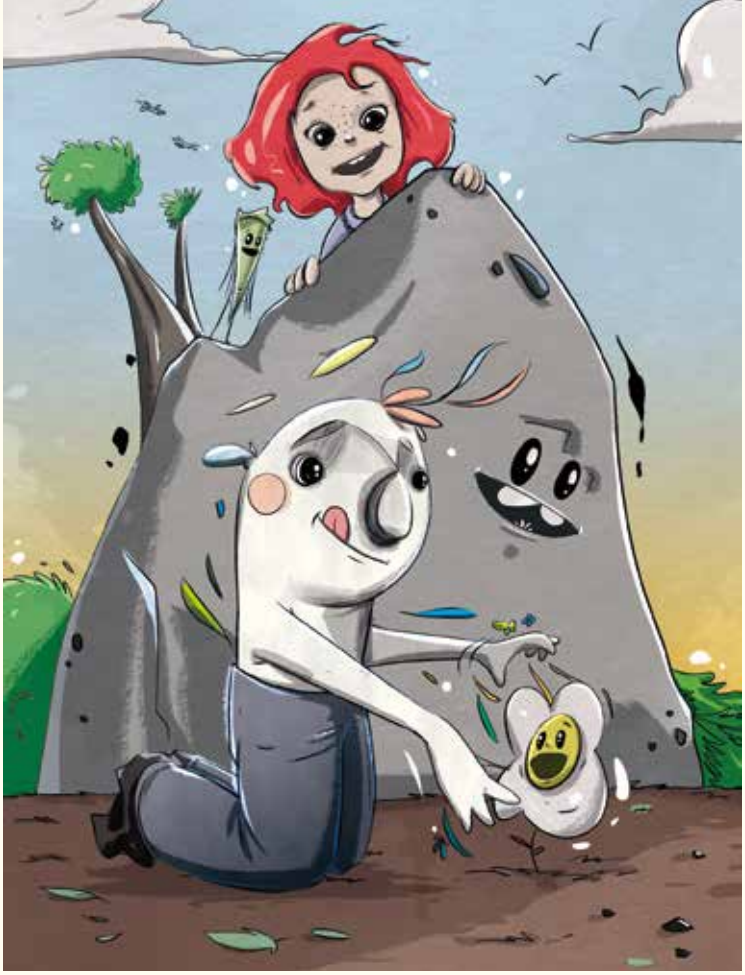

öğretmeni tarafından bile sırf farklı olduğu için topluluk dışı bırakılarak bir anlamda cezalandırılıyor. Arven, böyle anlarda soluğu kendi gibi biraz "tuhaf" görünen Zela'nın yanında alıyor. Zela, bir tür lanet gibi tüm ailesini izlemiş olan kepçe kulaklarıyla, Arven'in sırdaşı. Zela da öyle pek ayak altında dolanmayan, kendine ıssız ve dikkat çekmeyeceği bir iş bulmayı başarmış biri.

Şu durumda bir "ucubenin" toprak ananın sesine cevap vermesi, çiçeklere kokularını kazandırması, ağaçların köklerini kuvvetlendirmesi, arılara güç ve sağlıklarını iade etmesi yani doğanın işleyişinin aksamadan sürüp gitmesini sağlaması gerekiyor. Bu görev aslında sadece Arven'in değil, tüm tuhaf yaratıkların ortak görevi. Yaşlı Gaia'nın yerini alacağı müjdelenen Arven, kayıp kapıyı ve Saklı Orman'ı bulmak, orada şifacı Luka ile buluşmak, her biri farklı yeteneklerle donanmış bir sürü kişiyle elbirliği hâlinde doğayı yeniden canlandırmakla yükümlü. Ama tahmin edersiniz, kayıp kapı öyle herkese görünmez ve Saklı Orman'a giden yol, tehlikelerle doludur. Arven ve dostlarının başına türlü işler gelir. Ucubeleri avlayıp bir sirk hayvanı gibi sergileyen büyücüden tutun, Arven'in kendi içindeki yüreksiz, inançsız sese kadar bir dolu engel.

Hikâye, umduğumuz gibi, Arven ve arkadaşlarının başarısıyla sonuçlanıyor. Kayıp kapı ve Saklı Orman zaten başından beri orada duruyordur da yolculuğun kendisi önemlidir; Arven'in kendi iç dünyasına yaptığı yolculuk. Hemen tüm yolu çıplak ayaklarıyla alır. Gizlemeden, ayaklarından utanmadan saatlerce, günlerce, haftalarca yürür Arven. Ve sonunda an gelir, "evet, o benim" der, "beklenen kurtarıcı benim." Kendine inanmak, güvenmek hikâyesi bu. Kapı ancak Arven kendine inandığı anda görünür olur; anahtar, kendine inanmak, kendini sevmek, kendine güvenmektir.

Kayıp Kapının Anahtarı, çocuk okura iki önemli şey söylüyor: Doğayı kurtarmak, bir günlük, bir anlık bir iş değil. Toprağın kızı Arven ve şifacı Luka bile, olağanüstü yeteneklerine, seçilmiş kişiler olmalarına karşın, haftalarca çalışıyor, çalışıyor, çalışıyorlar ve yine de bitmiş, tamamlanmış bir mücadeleden söz etmiyorlar. Aksine, düzenli olarak çalışmayı sürdürmek gereğinden bahsediyorlar, doğayı "her gün" kurtarmak, kurtarmaya devam etmek gereğinden. İkinci mesele de şu: Her kim olursam olayım, her nasıl olursam olayım, kendimim ve kendimi sevmeliyim.

Günümüzün iki önemli sorunsalını ele alan yazar, alt metniyle hacminden fazlasını aktarmaya çalışmış. Hikâyenin, macera hızı ve gizemine ulaşamadığı, ağır ilerleyen yapısı, tam da bu meselelerle bütünleşmemizi zaman zaman zorlaştırsa da sorular sorduracak, mitoloji ve fantazyanın kapılarını aralayabilecek bir kitap, *Kayıp Kapının Anahtarı*.■

Dilin akıcılığı	★★★★☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆
Kurgunun özgünlüğü	★★★★☆
Redaksiyonun titizliği	★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★

O kuantum, bu kuantum değil

Yazan: **Toprak Işık**

Kuyudaki Taş: Kuantum, yaşadığımız çağın bilimsel bilgisine dokunan, okunması ve okutulması yararlı bir kitap.

Kuyudaki Taş: Kuantum
Erkan Afacan
Resimleyen: Aslı Alpar
Epos Yayınları, 80 sayfa

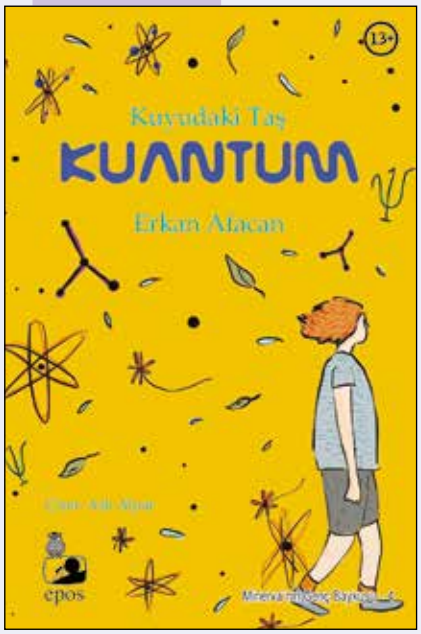

"Minerva'nın Genç Baykuşu", Epos Yayınları tarafından planlanmış bir dizi. Yayınevi, *"kavramları ve olguları, ilk gençlik çağındaki bireylere anlatma"* hedefinde olduklarını belirtmiş. Ele aldıkları kavramların, ilk kez bu ülkenin insanları tarafından ve bu ülkenin koşulları göz önünde bulundurularak anlatılıyor olduğunu da dile getirmişler. Böylesi bir "ilklik" iddiası, daha önce aynı konularda, benzer bir hassasiyetle yapılmış yerli çalışmaları tamamen yok saymak anlamına gelmiyor olmalı. Dizinin dördüncü kitabı *Kuyudaki Taş: Kuantum*'u, Gazi Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü profesörlerinden Erkan Afacan yazmış ve Aslı Alpar resimlemiş.

Kuantum 20. yüzyıl bilimini derinden etkilemiş, 21. yüzyılda da önemini korumaya devam eden, onu kavrayanın görüşünü köklü biçimde değiştiren bir alan. Kuantumun bölgesine, özellikle atom altı parçacıkların davranışları incelendiğinde giriliyor. İlginçliği nedeniyle, kolay kabul edilmiş bir teori değil. Einstein bile, hayatı boyunca bazı tuhaflıklarını kabul edemediği kuantumun eksik bir teori olduğuna inanmıştır. Oysa kuantum, kuruluşundan beri yapılan deneylerle doğrulanarak günümüze gelmiştir.

İlginçliği ve karmaşıklığı nedeniyle alan üzerinde spekülasyon yapmak çok kolay. Bu bakımdan belki de bilimin en fazla suistimale uğrayan teorisidir. Paha biçilmez değerdeki bir bilimsel teorinin, kişisel gelişimcilerin eline düştüğünde, başına neler gelebildiğini gösteren harika bir örnektir. Kuantumu, popüler kültür batağından, onu basit biçimde anlatan bilim insanları kurtaracaktır. Bu açıdan Erkan Afacan'ın çalışması çok değerli. O da konuya girerken şöyle söylüyor:

"Biz bu kitapta, kuantum fiziğinin felsefi çarpıtılmasını inceleyeceğiz. Ya da daha doğrusu, kuantum fiziğinin felsefi çarpıtılmasının saçmalıklarını göz önüne sereceğiz."

Bir kitap ile saçmalıklara inanan ve onların peşinden giden insanları aydınlatmak mümkün olsa keşke. Yine de bilimsel bilgi havuzuna düşen her damla, kirliliğin önüne geçmek amacıyla atılmış bir adım olması nedeniyle önemsenmelidir.

Erkan Afacan, kitap boyunca klasik fizik ile kuantum fiziğini ayrı ayrı ele alıyor; kuantum fiziğinin, klasik fiziğin yetersiz kaldığı alanlarda devreye girdiğine vurgu yapıyor. Işığın dalga ve tanecikli yapısına değiniyor.

Kitapta, elbette ki kuantumun en popüler deneylerinden birine, çift yarık deneyine, yer verilmiş. Ancak deneyin yeterince açık ve anlaşılır biçimde sunulduğu söylenemez. Gözlemcinin, atom altı parçacıkların davranışları üzerindeki etkisi çok önemsenen ve son derece şaşırtıcı bir gerçek. Deneyin anlatıldığı sayfalarda, dedektörün yani gözlemcinin varlığı ve yokluğu durumları ayrı ayrı anlatılmış; ancak çizimlerin tümünde dedektör var görünüyor. Ayrıca bu sayfalarda ışığın girişiminden de bahsedilseydi, okurun ileride yer verilen dalga ve tanecik modellerini anlaması kolaylaşabilirdi.

Erkan Afacan, farklı felsefi yaklaşımların kuantum kavrayışına etkileri üzerinde de durmuş. Felsefenin eğitimde hak ettiği önemi görmediği ülkemizde bu bakış çok değerli. İdealist ve materyalist felsefe ile metafizik ve diyalektik yöntemlere de değinilseydi daha da güzel olurdu.

Kitabın dilinde editörlük eksikliğinden kaynaklı bazı problemler var. İki örnek:

"Büyük nesneden kastımız atomlardan gezegenlere kadar genişleyen bir aralığı içeriyor."

"Tıpkı, tarih biliminin görevinin tarihsel gerçekliğin peşinde koşması gibi."

Erkan Afacan, girişte kuantumun ders, sınav, test gibi sıkıcı olmadığını belirtiyor; kitabını kuantuma bir giriş olarak sunuyor. Söz konusu teoriye ilişkin yeterli alt yapıdan yoksun birinin kitaptaki tartışmaları takip edebileceğini söylemek güç. Kuantum konusunda zihinleri karışık okurların, bu kitap aracılığı ile kafalarındaki birçok sorudan kurtulacakları da iddia edilemez. Bunlar kusur değil; asıl önemlisi, ilk gençlik çağındakilerin böyle bir teori ile buluşmalarının sağlanması. *Kuyudaki Taş: Kuantum*, bu açıdan bakıldığında iyi niyetle selamlanmayı hak eden bir eser. Gençlerin bazı kavramlarla erken tanışmaları, ileride daha derin bir kavrayışa ulaşmalarını mümkün kılacaktır.

Erkan Afacan'ın kitap boyunca kendi felsefi tavrını hiç gizlememesi de olumlu görülmeli; böylelikle okur, çok önemli düşünsel tartışmalara davet ediliyor. Ayrıca kitap, odaklandığı amaca yönelik başka eserlerin yazılmasını da teşvik edecektir. *Kuyudaki Taş: Kuantum*, yaşadığımız çağın bilimsel bilgisine dokunan, okunması ve okutulması yararlı bir kitap.■

Dilin akıcılığı ve açıklığı	★★★☆☆
Bilgilerin çağdaşlığı ve bilimselliği	★★★★★
Konunun işlenişi	★★★☆☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆
Grafik tasarım ve baskı kalitesi	★★★★☆

Çiçeklerin Mutlu Dünyası

Anneannemin Güzel Çiçekleri, çocukluktan yetişkinliğe geçerken yıldan yıla farklılaşan duygular, satır aralarında yer alan düzen eleştirisi, gündelik hayatın içinde kaybolan incelikler üzerine yazılmış naif bir hikâye.

Yazan: **Ezgi Berk**

Anneannemin Güzel Çiçekleri
Alp Gökalp
Resimleyen: Duygu Topçu
Can Çocuk Yayınları, 84 sayfa

Soğuk kış günlerinde içinizi ısıtacak rengârenk bir kitap okumak isterseniz Alp Gökalp'in yazdığı *Anneannemin Güzel Çiçekleri* tam size göre. Kitabı elinize aldığınızda daha kapağından başlayabilirsiniz oyun oynamaya. Çiçek isimlerini tahmin etmeye çalışabilir, sevgi dolu anneanne ile mahcup bakışlı kız çocuğu arasında çiçeklerle kurulan sevgi bağının nasıl geliştiği hakkında kafa yorabilirsiniz. Kapaktaki çiçekleri tanıyamazsanız üzülmeyin, sayfalar ilerledikçe her bir çiçeğin huyunu, karakterini, gündelik yaşamını öğrenip bir daha hiç unutmamak üzere hafızanıza kazıyabilirsiniz.

Anneannemin Güzel Çiçekleri, daha ilk cümleden tüm hikâyenin üzerine kurulduğu, o en can alıcı ânın bilgisini vererek başlıyor: *"Anneannemin gizli bahçesi ve bahçenin güzel çiçekleriyle bir yaz tatilinde tanıştım."* Yaz tatili öncesine dönüyoruz hemen. Aileye yeni bir bebek geleceğini öğrenen anne ve babanın, hikâyenin kahramanı kız çocuğunu yaz tatili boyunca anneanneye göndermek istemeleri; bu amaçla yapılan uzun telefon görüşmeleri ve anneannenin çocuklardan pek hazzetmeyen kişiliği ile birleşince, çocuk için zor geçecek bir tatil diye düşünüp içimiz burkuluyor.

Bu sancılı başlangıca rağmen, şehirde yaşadığı hareketli ve renkli hayatla tezat oluştursa da çocuğun, anneannenin sakin yaşamından şikâyetçi olmadığını görüyoruz. Kim bilir, belki okul, etkinlik ve hobiler arasına sıkışmış günümüz şehirli çocukların da belki tüm bunları bir süreliğine arkada bırakıp sakin birkaç gün geçirmeye ihtiyaçları vardır.

Sabah kahvaltısından sonra birlikte mutfakta yapılan kekler ve börekler; en az bir saat öğle uykusu ve anneannenin de sıcak havaya aldırmadan dizlerine çektiği örtüyle mecmualarını okurken uyuyakalması; duvardaki saatin öğleden sonra 3'ü haber veren gong sesiyle başlayan telaşlı sofra hazırlıkları ve yarım saat sonra gelen teyzeler bu üç aylık

tatilin her günü tekrar eden ritüellerden. Böyle bakınca sıkıcı bir yaz tatili gibi görünüyor olabilir. Ama bu tatilin çocuk için ne kadar iyileştirici olduğu onun duygularında gizli: *"Şimdi düşünüyorum da, çocukluğumun en güzel tatilini anneannemle iyice yakınlaştığım o yaz yaşamışım meğer."*

Bu yaz tatilinin en büyülü bölümü, anneanne torun arasında kurulan güvenli ilişki sonrası başlıyor. Anneanne dışında hiç kimsenin içinde ne olduğunu bilmediği arka oda, elbette torununun bir numaralı merak konusu. Çeşitli denemelerle odaya ulaşmaya çalışsa da başarılı olamayan çocuğa, anneannesi bir gün odanın kapısını açıyor ve bu hikâyenin üzerine sihirli toz zerrecikleri dökülmeye başlıyor. Evet bildiniz, odada birbirinden güzel bir sürü çiçek var! Bu oda, aynı zamanda evin arka bahçesine açılıyor ve anneanne o bahçeyi sera olarak düzenlemiş. Çocuğun karşılaştığı ilk çiçek Krizantem, yani kasımpatı. Ya da anneannenin çocuğa söylediği gibi Kâzım Bey. Çocuğun ona hayretler içinde çiçeğe baktığını gören anneanne başlıyor Kâzım Bey'in hikâyesini anlatmaya: *"Kâzım Bey devlet dairesinde çalışırdı. Her gün kendisi için belirlenen saatlerde evle iş arası gider gelirdi. Belirlenen bir rutini, görevleri ve konuşma tarzı vardı; kendisi için bir başkası tarafından belirlenen. (...) Ama Kâzım Bey'in belirlenmemiş, sadece ona özgü, onun varlığını belirgin kılan bir şeyi vardı: Büyük bir ponponu andıran,* çoook *uzaklardan bile o olduğunu belli eden şapkası."*

Kâzım Bey gibi, odadaki tüm çiçeklerin bir adı ve hikâyesi var. Sayfalar yeni yeni karakterlerle şenlenirken yaz tatilinin sonu geliyor ve çocuk da anneannenin evinden ayrılıp yine şehir hayatındaki rutinine geri dönüyor. Daha sonra anneannesine gitse de evin kalabalığı arasında küçük bir an yakalayabiliyorlar ve o an, hafızaya kazınan en kuvvetli anı olarak yerini alıyor çocuğun zihninde. Yılların birbirini kovalaması ile çocuğun büyüyüp yetişkin dünyasına dahil olmasıyla unuttuğu bu büyülü dünyadan ona kalan bir minik hediye, işte bu hikâyeyi okumamıza vesile oluyor.■

Dilin akıcılığı	★★★★☆
Çizimlerin ifade gücü	★★★☆☆
Kurgunun özgünlüğü	★★★★★
Redaksiyonun titizliği	★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★

"ARKADAŞLIĞIN DİLİ KELİMELER DEĞİL ANLAMLARDIR"

Okulun yeni öğrencisi Nadima, sınıflarına geldiğinde Jaz çok sevinmişti. En sonunda bir sıra arkadaşı olacaktı. Tek sorun Nadima'nın tek kelime bile İngilizce konuşamamasıydı. Nadima Suriye göçmeniydi.

Jaz kısa sürede Nadima ile arasındaki buzları eritmek için bir yol bulur: Çikolata! Ve aralarında güçlüklerin de yaşandığı kahkaha ve macera dolu çok özel bir arkadaşlık başlar.

BİRAZ ÇİKOLATADAN DAHA FAZLASI!

iyi ki kitaplarım var...

genctimas.com.tr genctimas genc_timas genctimas

GENÇ TİMAS

Kuşaklararası bir dostluk öyküsü

Yazan: **M. Banu Aksoy**

Ali Nesin'in Türkçesi ile dilimize kazandırılan "Büyük Kurt & Küçük Kurt" serisi sıcacık anlatımı ve bu anlatımı sonuna kadar destekleyen enfes illüstrasyonlarıyla sadece çocukların değil, her yaştan okurun gönlünü fethedecek bir büyüye sahip.

Büyük Kurt & Küçük Kurt/
• Beklenmeyen Misafir
• Düşmek Bilmeyen Yaprak
• Güzelim Portakal
Nadine Brun-Cosme
Resimleyen: Olivier Tallec
Türkçeleştiren: Ali Nesin
Nesin Yayınevi, 32 sayfa

Büyük Kurt kendini bildi bileli aynı tepede, aynı ağacın altında yaşamaktadır. Günün birinde Küçük Kurt, ufukta ufacık bir nokta olarak belirir ve ağır ağır Büyük Kurt'un hayatının tam ortasına doğru ilerler; teklifsizce diğerinin hayatına dahil eder kendini. *"Birbirlerini göz ucuyla süzüyorlardı; öylesine, içlerinde kötülük barındırmadan."* Büyük Kurt ne yaparsa o da aynısını yapmaya çalışır. Büyük Kurt içten içe rahatsızlık duyar bu hareketlerden. Yine de Küçük Kurt'a sırt çevirmez. Gece üşüdüğünü görünce yorganının bir parçasını uzatır ona; yemek yerken Küçük'ün de önüne bir tabak koyar. Büyük Kurt bir gün yürüyüşten döndüğünde Küçük Kurt'u bulamaz. Başta dert etmez. Ancak zaman geçip de Küçük Kurt geri gelmeyince hiç bilmediği duygular hissetmeye başlar. *"Ve ilk kez şöyle düşündü: 'Küçücük, hatta minnacık bir şey, kalpte ne kadar yer kaplayabiliyormuş, hem de koskocaman bir yer...'"*

Nesin Yayınevi Çocuk Cenneti Kitaplığı'ndan çıkan "Büyük Kurt & Küçük Kurt" serisinin ilk kitabı olan *Beklenmeyen Misafir,* neyse ki iki kurdun

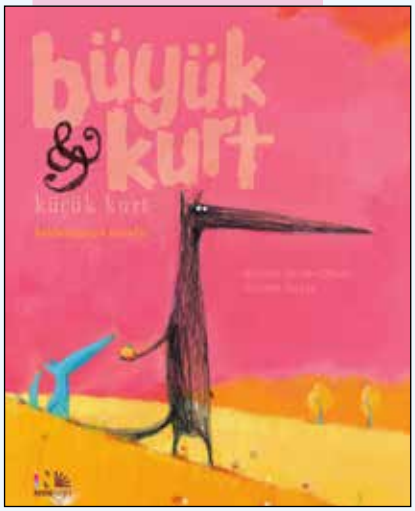

kavuşmasıyla mutlu sonlanıyor. Sessiz ve kendiliğinden başlayan bu dostluk öyküsü, serinin diğer kitaplarında kendine has akışıyla devam ediyor. *Düşmek Bilmeyen Yaprak* adını taşıyan ikinci öykünün de ilkinde olduğu gibi mevsimlere yayılan bir kurgusu var. Ağacın tepesinde yemyeşil minicik yaprak Küçük Kurt'un iştahını o kadar kabartır ki, Büyük Kurt'tan o yaprağı kendisi için kopartmasını ister. Büyük Kurt ona beklemesini söyler; nasılsa yaprak kendiliğinden düşecektir. Yaz gelir, yaprak düşmez. Oysa şimdi kopkoyu ve bir ayna kadar parlaktır ve Küçük Kurt onu bir ayna gibi kullanmayı çok istemektedir. Büyük Kurt yine beklemesini söyler. Sonbahar geldiğinde yaprak öyle güzel bir kahverengiye dönmüştür ki Küçük Kurt'un tek istediği ona dokunabilmek ve yanağına sürtebilmektir. Yaprak yine düşmez. Kış geldiğinde Büyük Kurt artık kararını vermiştir. *"'Ağaca çıkacağım,' dedi. Durduk yerde. Hiç neden yokken. Sadece Küçük Kurt'un gözlerindeki pırıltıyı görmek için."* Büyük Kurt'un yaprağa ulaşma macerası ve Küçük Kurt'un yaprağa kavuşması eşsiz birer deneyim olarak hanelerine yazılır.

Serinin son kitabı ise *Güzelim Portakal* adını taşıyor. Kurtlar bir gün altında uyudukları ağaçta yusyuvarlak, alımlı ve tupturuncu bir portakal görürler. Gördükleri andan itibaren de onu koparmaktan başka bir şey düşünmezler. Ağaca tırmanıp portakalı koparmak kolaydır; mesele ondan sonra başlar. Portakal ellerinden kayıp gider ve "tuhaf bir ormana" doğru yuvarlanarak gidip gözden kaybolur. Bir sonraki sayfada tuhaf ormanın, ağacın bulunduğu tepeyi çevreleyen bir binalar yığını olduğunu görürüz. İlk iki kitapta olmayan ve aradan geçen zamanda o güzelim çayırları kaplayan bir şehir... Önce portakal, ardından onun peşinden giden Küçük Kurt kaybolur. Büyük Kurt başlangıçta sakin kalmaya çalışsa da panik duygusu giderek büyürken, ummadığı bir yerde, ummadığı bir ortamda Küçük Kurt'la tekrar kavuşur.

Yazar Nadine Brun-Cosme okuru pek çok duygu arasında gezdiriyor. Münzevilik, yalnızlık, paylaşmak, başkasını mutlu etmek, küçük şeylerden mutlu olmak, bazen hiç konuşmadan anlaşabilmek Brun-Cosme'nin kaleminden son derece yalın cümlelerle anlam kazanıyor.

Kitapların resimleriyse daha önce başka çeviri kitaplardan da bildiğimiz Olivier Tallec'e ait. Tallec "Rita ve Adsız" serisi ile *Bul Bakalım Kim?*, *Bil Bakalım Kim?* ve *Hatırla Bakalım Kim?* üçlemesinde beyaz fon üzerinde figürleri ön plana çıkarırken "Büyük Kurt & Küçük Kurt" serisinde renklerin dans ettiği, geniş planlı, anıtsal kompozisyonlara imza atmış. Renk paleti duygulara ya da mevsimlere göre sürekli değişirken, yer yer siyah-beyaz tonlarının içinde birkaç noktaya dokundurulan renklerle dramatik anlar daha da vurgulanmış.

Büyük Kurt ve Küçük Kurt kitapları elime geçtiğinden beri sayısız kere kendime veya oğullarıma okudum. Her defasında yüreğimin derinliklerine kadar sıcak kakao kıvamında bir şeyler aktı. Çocuklarımın yüzlerindeki gülümseme ve gözlerindeki yıldız parıltılarına bakılırsa onlar da Büyük ve Küçük Kurt'a karşı boş değiller. Ali Nesin'in Türkçesi ile dilimize kazandırılan "Büyük Kurt & Küçük Kurt" serisi sıcacık anlatımı ve bu anlatımı sonuna kadar destekleyen enfes illüstrasyonlarıyla sadece çocukların değil, her yaştan okurun gönlünü fethedecek bir büyüye sahip. ■

Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Öykünün özgünlüğü	★★★★★
Grafik tasarım	★★★★★
Baskı kalitesi	★★★★★

Düşler Diyarı'nı kitaplar kurtaracak

Yazan: **Emel Altay**

Düşler Diyarı
Aşkın Güngör
Bilgi Yayınları, 324 sayfa

Derler ki bir yerde bir kelebek kanat çırptığında başka bir yerde fırtına başlar. Bu sefer hikâyemiz de hikâyedeki kelebeğin görevi de başka. Bu kelebek etkisi gücünü kitaplardan alıyor, etkisini ise henüz bilginin ve sevginin gücünü öğrenememiş insanlarda gösteriyor. Gizemli bir kitabın ilk sayfasında duran kelebek çizimi birden canlanıp havalanınca üç çocuk kahramanımız kendilerini kelebeğin peşinde, düşler diyarında buluveriyorlar. Sonrası ise akla hayale gelmeyecek bin bir macera.

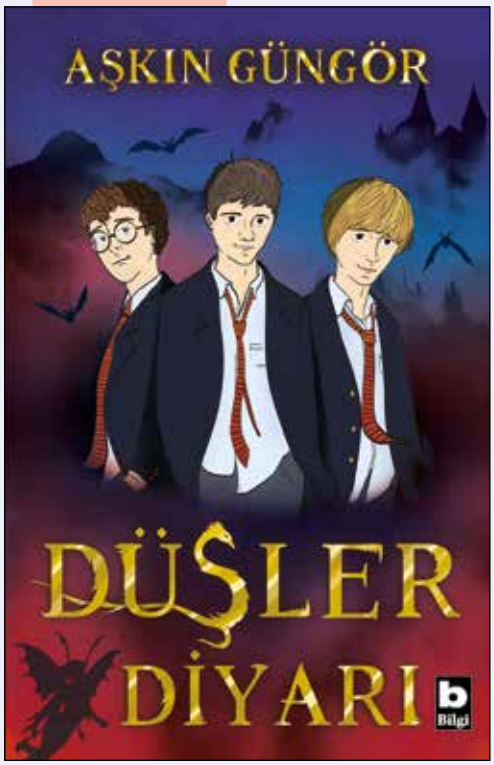

Öğretmenlerinin cezalandırdığı iki haylaz Ertan ve Bülent ve gözetmen olarak yanlarına verilen çalışkan Kadri, kütüphanede buldukları garip görünümlü bir günlük aracılığıyla düşler diyarına geçiş yaparlar. Görevleri, buldukları günlüğü ve günlüğün sayfaları arasında duran kelebeği sahibine iletmektir. Tabii günlük -ki adı Kulultum (tersten okumayı deneyin)- ve kelebek çocuklara hayat dersi vermek için önlerine çıkmıştır. Kelebeğin peşinde takılan üç çocuk, yaşadıkları maceralarla arkadaşlığın önemini ve kitapların gücünü öğrenirler. Atıldıkları tehlikeli maceralarda periler ve bilgeler yoldaşları, koruyucuları olur. Baş Peri Uzra'nın verdiği büyülü kitap, başları her derde girdiğinde mavi mavi ışıldayarak kafiyeli bilmecelerle onlara çıkış yolunu gösterir. *Düşler Diyarı*'nın burada verdiği mesaj çok açık. Zaten yazar birkaç yerde daha bunu vurguluyor: Kurtuluş kitaplarda! Hatta hatırı sayılır bir bölümün ayrıldığı "Cam Kafalar" hikâyesi, televizyona

hapsolup hayal güçleri kıt ve bilgisiz çocuklara dönüşenlerin kurtulmalarının ancak kitap okuyarak mümkün olduğunu ama bu yüzden de cam kafaların o bölgede kitapları yasakladığını anlatıyor.

Ertan, Bülent ve Kadri'nin görevleri boylarından büyük; gülücüğü çalınan prens ve prensesi acilen kurtarmaları gerek. Sadece onlar olsa yine iyi, Hep Çocuk Kalanlar Krallığı'nda cam kafaların esiri olan çocukları da ailelerine kavuşturmak onların görevi. Sonra Kılanef ülkesinin kralı Lizer'i de alt etmeleri gerek. Kulağa çok karışık geliyor değil mi? 324 sayfalık hacimli mi hacimli kitapta daha birçok acayip isimli karakter ve macera mevcut. Kitabın hacminden gözü korkacak çocukların mesajı alması zor, ki en güçlü mesajın kitap okumanın insana kazandırdıkları olduğunu düşünürsek bu güzel bir paradoks.

KELEBEĞİN MUCİZESİ: TEBESSÜM

Kelebeğin temsil ettiği şey çok özel; kanat çırptığında gökkuşağı gibi ışıltı saçan kelebekler insanların tebessümünü simgeliyor. Kitaptaki kötü kral da hâliyle kelebeklerin yani insanların yüzündeki gülücüğün peşinde. Sahip olduğu kötücül güçleriyle insanların yüzünden tebessümlerini çalan, rengarenk kelebekleri simsiyah bir sandığa kapatan Kral Lizer, çocukların cesaretiyle alaşağı edildiğinde kelebekler sahiplerinin yüzlerine konarak gülücüklere dönüşüyor. Sonsuz gibi görünen karanlıklardan çıkılan aydınlıkları tasvir etmek için çok ışıltılı bir yöntem bulmuş yazar.

İSİMLERİN GİZEMİ İÇİN AYNAYA BAK

Kitap, Peri Kiliyi'nin Prenses Müssebet'e ait olan Kulultum ve Bin Renkli Kelebeği, Arıtah Nehri'nin sularına ulaştırma çabasıyla başlıyor. Pek bir şey anlamadıysanız üzülmeyin, okumaya devam. Sırada kötü mü kötü yarasa adamlar var: Zamnatu, Şellak, Kılığaşa ve Kilsip. Üç yarasa adam efendileri, kötülerin şahı Kral Lizer'den aldıkları emri yerine getirmek zorundalar. Bu kulağa bir tuhaf, biraz da tanıdık gelen isimler böyle devam ediyor; Ralkazu ve Adves ülkeleri, Telasa dağları, çoban kız Rilibalo, Bilge İglib, Ece Uzra, Şadakra, Teyiniyi... Bunlar dostlarımız. Korkunç yaratık Natyeş'i de unutmayalım. Nasıl isimler bunlar böyle? O hâlde Baş Ece Uzra'yı taklit edip şöyle bir ipucu verelim; aynaya bakarsanız hepsinin gerçek okunuşlarını görebilirsiniz.

ELBİRLİĞİ VE KİTAPLARIN GÜCÜYLE...

Romanın bir yerinde "gerçekleri görebilmek için olağanüstü bir hikâyenin içine düşmeleri gerek..." deniyor. Ertan, Bülent ve Kadri'nin, farklı özellikleriyle de olsa bir ortak noktada, arkadaşlarınca sevilmemede buluşan bu "dışlanmışlar takımı"nın da görmesi gereken gerçekler var. Kitapları, özellikle şiirleri, okulu, sorumlulukları sevmeyen Ertan'ın, hırsla öğretmenin gözüne girmek için arkadaşlarını ispiyonlamayı göze alan Kadri'nin ve okulu da kitapları da seviyorken kendi karakterini gösterebilecek güce sahip olmayan Bülent'in öğrenmeleri için olağanüstü bir macerada kahraman olmaları gerekiyor. Dahası tek başlarına da değil, üçü ele ele verirlerse ve kitaplardan destek alırlarsa başarabildiklerini görebilmeleri gerekiyor. Aşkın Güngör tarafından kaleme alınan *Düşler Diyarı*, fantastik olay örgüsünün içine sakladığı bu mesajlarla hem okurken keyif veren hem de öğretici bir yanı olan özgün bir dünya yaratmayı başarmış. Arka planda *Düşler Diyarı*'nın resmedildiği, önde de üç karakterin çizimleriyle oluşturulan canlı kapak tasarımı da kitabın dünyasıyla ilgili fikir vermesi açısından başarılı. Kitap 324 sayfadan oluşuyor, okumayı seven çocuklar için güzel bir hediye, Ertan gibi kitapların değerini henüz keşfedememişler içinse kaçırılmaz bir fırsat. Sadece bu dünyayı değil, Düşler Diyarı'nı kitaplar kurtaracak. ■

Dilin akıcılığı	★★★★☆
Kurgunun özgünlüğü	★★★★☆
Redaksiyonun titizliği	★★★☆☆
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★☆

En iyi arkadaşımız bir ağaç

Yazan: Nilüfer Türkoğlu

Sizin hiç ağaç arkadaşınız oldu mu? Willie ve Winnie'nin oldu! İkiz fare kardeşlerin ağaç arkadaşlarının ismi Woody. Mevsimler boyu ilerleyen bir arkadaşlığa tanıklık etmek isterseniz buyrun; burada çok güzel bir dostluk hikâyesi var.

Yoğun Bir Yıl, isminden de anlaşılacağı üzere yoğun geçen bir dört mevsimi anlatıyor. Önceleri bir çocuk kitabı başlığında "yoğun" kelimesine takılıp yadırgasam da kitabın orijinal isminin *A Busy Year* olduğuna dikkat edince, Kemal Atakay'ın birebir çevirdiğini anladım. Ben olsaydım ismini nasıl çevirirdim, diye düşünmekten de kendimi alıkoyamadım: "Yoğun" yerine belki de "Dolu" olabilirdi; "Dolu Dolu Geçen Bir Yıl". Sonra alıştığımdan mıdır bilmem, *Yoğun Bir Yıl* ismini de sevdim. Hadi şimdi iki fare ve bir ağacın arkadaşlık yolculuğuna dönelim...

Karlı bir kış gününde ağaç Woody'le tanışan Willie ve Winnie, onu öyle çok severler ki zamanla çok yakın arkadaş olurlar. Bu arkadaşlığın kök salıp filizlenmesini izlerken, ağaç Woody'nin de ocak ayından başlayıp aralık ayına dek süren mevsimsel değişimlerini, hem metinde hem de görsellerde görme şansı elde ederiz. Günden güne değişen ağaç, an gelir çiçek açar an gelir yaprak verip döker; renkten renge, şekilden şekile girer.

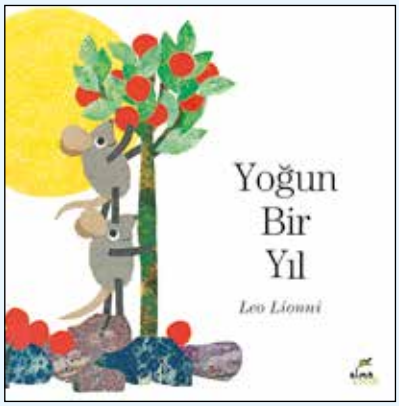

Yoğun Bir Yıl
Leo Lionni
Türkçeleştiren: Kemal Atakay
Elma Çocuk Yayınları, 32 sayfa

Willie ve Winnie de biricik ağaç arkadaşlarına bu değişim boyunca eşlik eder, hatta onu tehlikelerden korurlar. Yeni yıl vakti geldiğinde ise Willie ve Winnie, bu eşsiz arkadaşlarına sürpriz hediyeler hazırlar. Yepyeni ve yoğun -ya da benim deyimimle dolu dolu- geçecek bir yıla hazırlanan ağaç için güzel bir başlangıç olacak gibidir.

Ağaç sevgisinden yola çıkarak doğayı bütünüyle ele alan bir kitap, *Yoğun Bir Yıl*. Ağacı kişileştirerek, okura, onun duygularına, büyüme isteğine ve umutlarına yol arkadaşlığı etmenin güzelliklerini yaşatıyor. Farelerin tatile giderken Woody'nin dallarına not asmaları da incelikli bir detay ve gülümseme nedeni.

Chicago Tribune'ün "yalın öykünün ustası" olarak nitelendirdiği dünyaca ünlü tasarımcı, çizer ve grafik sanatçısı Leo Lionni'nin benzersiz anlatım ve resimleriyle okul öncesi için önerilen kitap, okul çağındaki çocukların da ilgisini çekecek cinsten. Elma Çocuk'tan çıkan *Yoğun Bir Yıl*, ciltli şık tasarımıyla da övgüyü sonuna kadar hak ediyor. Kitabın yazı karakterini de ayrıca çok sevdim. Hikâyenin yalınlığına ayak uydurmuş, göz yormuyor. Tıpkı Kemal Atakay'ın çevirisinin sadeliği gibi... *Yoğun Bir Yıl*, 2019'un ikinci ayına ayak basarken de epey anlamlı. Nice yoğun ve güzel yıllara...■

Çizimlerin ifade gücü	★★★★★
Öykünün özgünlüğü	★★★★★
Çevirinin açıklığı ve akıcılığı	★★★★★
Grafik tasarım	★★★★★
Kapak tasarımı ve baskı kalitesi	★★★★★

Ötekileştirilen hayvanlar

"Ama bazen evini terk etmen gerekebilir. Onu ne kadar seversen sev, yaşadığın yer seni mutlu etmeyebilir. Ya da sana zarar vermeye başlayabilir. Bu durumda gitmek gerekebilir."

Yazan: **Sima Özkan**

"Pöti" serisiyle tanıdığımız, hayvan haklarının önde gelen savunucularından Gökçe Gökçeer, yeni kitabı *Öteki Aslanlar*'da bizleri, ormanlarını terk etmek zorunda kalan ve kendilerine yeni bir yuva arayan mavi tüylü aslanların dünyasına götürüyor. *"Onu ne kadar seversen sev, yaşadığın yer seni mutlu etmeyebilir. Ya da sana zarar vermeye başlayabilir. Bu durumda gitmek gerekebilir."*

Anne aslan ve iki yavrusu, yıllardır yaşadıkları ormanı geride bırakmak zorunda kalıyorlar. Neden mi? Ormanı küle çeviren büyük bir yangın yüzünden. Bu yangının neden çıktığını bilmiyoruz ama palm ağaçları dikmek uğruna çıkarılan orman yangınlarının birinden kaçtıklarını düşünebiliriz. Ormanın tüm sakinleri, çaresiz dört bir yana dağılıyor; canlarını kurtarmaya çalışırken aile üyeleri birbirlerini bile kaybediyorlar. İki aslan yavrusunun babası da kim bilir nerede...

Öteki Aslanlar
Gökçe Gökçeer
Resimleyen: Hüseyin Sönmezay
Masalperest Yayınları, 32 Sayfa

Saatlerce yürüyüp kendi ormanlarından çok uzakta başka bir ormana vardıklarında, bu ormanın kralı "karanlık kalpli", kırmızı yeleli aslan, mavi tüylü aslan ailesini kendi aralarına almak istemiyor. Çünkü oraya ait değiller, çünkü öteki ormanın öteki aslanları onlar; üstelik tüylerinin rengi de farklı. Neden kaçıp geldikleri, neden başka bir ormana sığınmak istedikleri bu ormanın kralı için önemli değil.

Gelgelelim, anne aslan ve iki yavrusunun kendilerine çizdikleri yol, bu kötü kalpli aslanın yoluyla kesişiyor. Hikâyenin devamında, kırmızı yeleli aslanın daha önce de soluk renkli bir aslan ailesini ormanına kabul etmek istemediğini öğreniyoruz. Bu aile, mavi tüylü aslan ailesine destek oluyor ve diğer hayvanlarla onlara kucak açıyorlar. Halkına söz geçiremeyen ormanın kralı da sonunda kendine başka bir orman bulmak için orayı terk ediyor. Belki de gittiği yerde onu da istemeyenler olacak...

Hüseyin Sönmezay'ın çizimleriyle *Öteki Aslanlar,* yalnızca göçe zorlanan hayvanları değil bir arada yaşadığımız, hayatta kalabilmek için göç etmekten başka çaresi olmayan "öteki" insanları da anlayabilmemiz için, hoşgörünün yürekleri iyileştirici gücünü hissedebilmemizi öğütleyen bir hikâye.■

Çizimlerin ifade gücü	★★★★☆
Öykünün özgünlüğü	★★★★☆
Grafik tasarım ve kapak tasarımı	★★★★☆
Baskı kalitesi	★★★★☆

Hazırlayan: Fuat Altay

ÖDÜLLÜ BULMACA!

Bulmacamızı tamamlayıp alttaki harf dizisini doldurduğunuzda, aradığımız anahtar kelimelere ulaşacaksınız. Çözümü bulan ve **iyikitap@tudem.com** adresine **25 Şubat 2019** tarihine kadar gönderenler arasında yapacağımız çekiliş sonucuna göre, kazanan bir okurumuza Tudem Kitabevlerinde istediği şekilde kullanabileceği 100 TL değerinde hediye çeki armağan edeceğiz.

İyi eğlenceler!

SOLDAN SAĞA

1 Tüyap Kitap Fuarı bu ay .....'da
2 2019'da yayın hakları serbest kalan; edebiyatımızda iz bırakan yazar, şair, çevirmen.
3 *Sınıfta İsyan Var!* kitabında her şeyi başlatan o pankart.
4 Sempe'den ..... *ve diğer şeyler*
5 15 Şubat'la başlayan hafta.
6 *Seto Bal*'a renk veren sanatçı: Ece .....
7 *Böcek Kraliçe* kitabının kahramanı.
8 *Felaketsavar Bilim Tutkunları* kitabında çocuklar için tam ..... deney var.
9 Zorlu kış aylarında, çocukların okuma serüvenini anlatan bir roman; Turgut Erbek'ten.
10 "İkiz Gezginler" serisi ile sevilen yazar ve çevirmen.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

11 Sempe'den ..... *ve diğer şeyler*
12 Sempe'den ..... *ve diğer şeyler*
13 Geçtiğimiz günlerde yitirdiğimiz ünlü Alman çocuk ve gençlik kitapları yazarı Mirjam Pressler'İn ülkemizde en çok bilinen kitabı.
14 "Çıtır Çıtır Felsefe" serisinin son kitabı: *Şans ve* .....
15 Paul Biegel'in şimdi tek kitapta toplanan üç kitaplık serisi: *Küçük* .....

Açıklama: Bulmaca tamamlandığında, turuncu renk zemin içinde kalan harfleri, alfabetik sıraya göre dizdiğinizde aradığımız yanıta ulaşacaksınız.

Geçtiğimiz sayının çözümü ve kazananı:
İyi Kitap'ın geçen sayısında yayımladığımız bulmacayı tamamlayan okurlarımız, **"REFİK DURBAŞ'A VEDA"** çözümüne ulaştılar. Doğru yanıtı bulan okuyucularımız arasında yaptığımız çekilişte ise Kocaeli'den Sayın **Özlem Bulut**, Tudem Kitabevlerinde kullanmak üzere 100 TL değerinde hediye çeki kazandı.

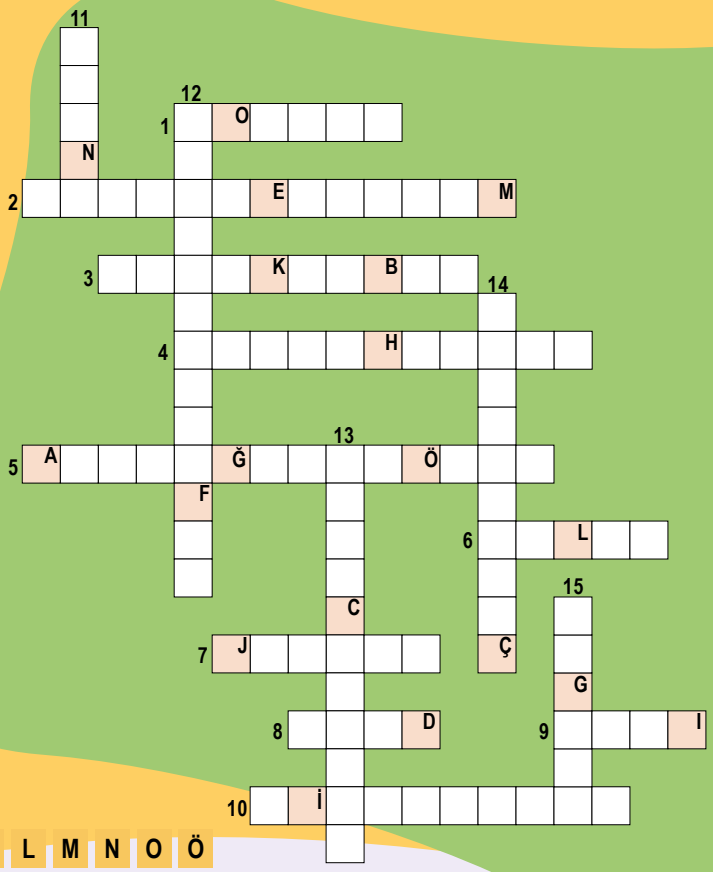

ÇÖZÜM

A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	I	İ	J	K	L	M	N	O	Ö

Türkiye'de ilk kez

Okuma güçlüğü çeken, okumaya isteksiz ve disleksik çocuklar için özel bir koleksiyon

SEN de OKU

Her ay yeni kitapların eklenmesiyle zenginleşen **SEN de OKU** koleksiyonu, sade ve anlaşılır dili, renklendirilmiş sayfaları, disleksi dostu yazı tipi, harfler, satırlar ve paragraflar arası bırakılan ferah boşlukları, birbirinden ilgi çekici ve eğlenceli öyküleriyle çocukları edebiyatın keyifli dünyasına yaklaştırıyor.

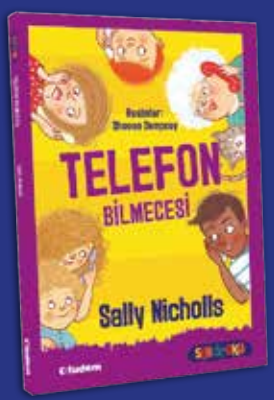

Okuma seviyesi: ★★☆☆☆
İlgi yaşı: 7-10

Okuma seviyesi: ★★☆☆☆
İlgi yaşı: 7-10

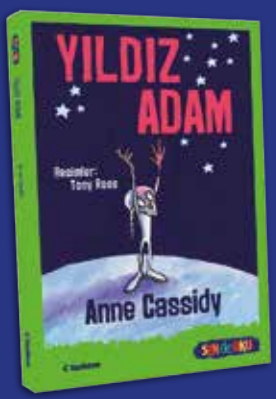

Okuma seviyesi: ★★★☆☆
İlgi yaşı: 8-12

Okuma seviyesi: ★★★☆☆
İlgi yaşı: 8-12

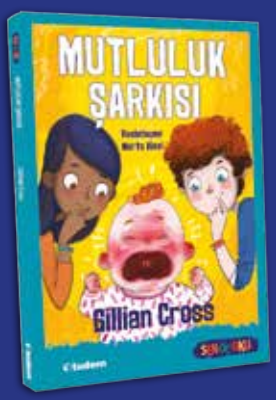

Okuma seviyesi: ★★★☆☆
İlgi yaşı: 8-12

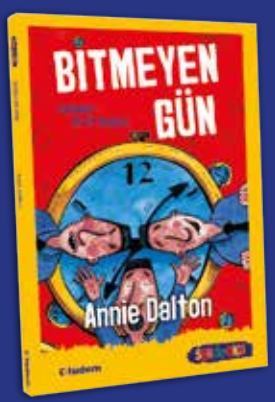

Okuma seviyesi: ★★★★☆
İlgi yaşı: 8-12

Okuma seviyesi: ★★★★★
İlgi yaşı: 10-12

35. YIL
TUDEM
YAYIN
GRUBU

tudem.com tudemyayingrubu sendeoku.org

Ödüllü yazar Beatrice Masini'nin 10 kitaba ulaşan "Güzel, Açıkgöz, Cesur Kızlar" serisi, cesur ve akıllı kız çocuklarını kendi yeteneklerini keşfetme konusunda yüreklendirmeye devam ediyor.

Can Çocuk'un çok sevilen serileri, yeni yılda yepyeni kitaplarıyla sizlerle buluşmaya devam ediyor!

Silvia Roncaglia'nın kaleme aldığı, Roberto Luciani'nin resimlediği; dostluk, cesaret ve hayal gücü temalarının vurgulandığı "Lumpi Lumpi / Arkadaşım Ejderha" serisi, kitaplarla yeni yeni tanışan macera tutkunu küçük okurları, hayali bir karakterin önderliğinde masaldan masala gezdiriyor.